

Kalisz

Dopisz swoją historię

Okresowy raport sprawozdawczy z realizacji Strategii Rozwoju
Miasta Kalisza na lata 2014-2024
za rok 2014

Analiza makroekonomiczna

Miasto Kalisz
Główny Rynek 20
62-800 Kalisz

SPIS TREŚCI

Metodologia	2
Sytuacja demograficzna.....	4
Bezrobocie	15
Gospodarka	22
Turystyka	28
Kapitał społeczny	30
Spis ilustracji	32

Analiza sytuacji makroekonomicznej miasta Kalisza opierała się na analizie wskaźników zaproponowanych w Strategii Rozwoju Miasta Kalisza na lata 2014-2024 w rozdziale *System wdrażania i zarządzania realizacją Strategii*. Z uwagi na fakt, że w przypadku niektórych z zaproponowanych wskaźników niemożliwe było pozyskanie danych niezbędnych do ich oszacowania, zostały one zamienione innymi miernikami obrazującymi sytuację w tym samym obszarze. Wykorzystane mierniki odnoszą się do pięciu obszarów problemowych: sytuacji demograficznej, bezrobocia, gospodarki, turystyki i kapitału społecznego.

Przeprowadzona analiza odbywała się w dwóch etapach. Pierwszym było przeanalizowanie zmian zachodzących w Kaliszu w okresie pięcioletnim. Drugim etapem było porównanie wartości oszacowanego wskaźnika dla Kalisza z innymi miastami grupy porównawczej. Przedmiotową grupę tworzą miasta na prawach powiatu o porównywalnej liczbie mieszkańców. Wszystkie miasta wybrane do grupy porównawczej do 1999 roku funkcjonowały jako ośrodki wojewódzkie. Grupę, poza Kaliszem, tworzą następujące miasta: Koszalin, Słupsk, Elbląg, Włocławek, Płock, Siedlce, Konin, Leszno, Legnica, Wałbrzych oraz Tarnów. Poniższy rysunek przedstawia położenie miast, natomiast w tabeli zestawiono ich liczbę ludności.

RYSUNEK 1. MIASTA GRUPY PORÓWNAWCZEJ - POŁOŻENIE

Źródło: opracowanie własne

TABELA 1. MIASTA GRUPY PORÓWNAWCZEJ - LICZBA LUDNOŚCI

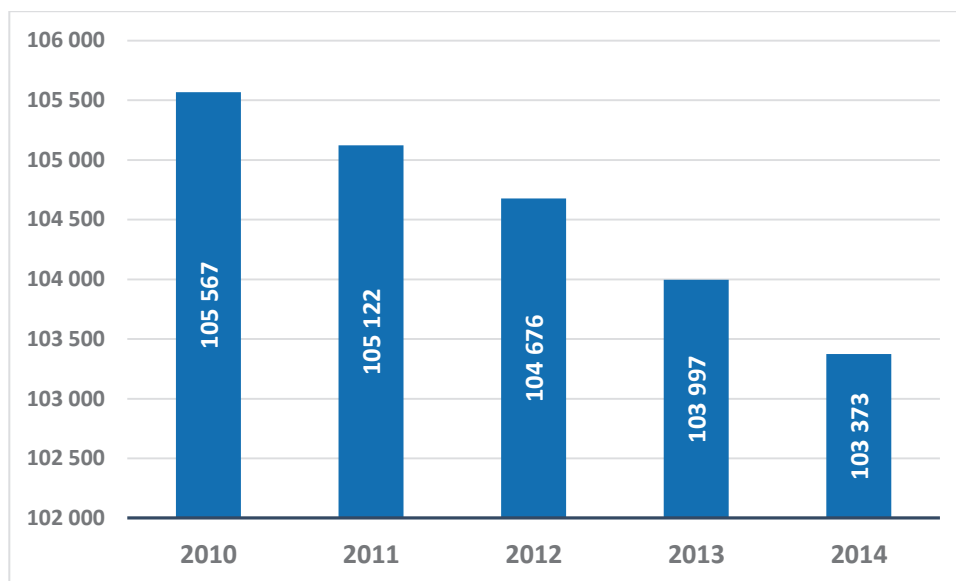
Miasto	Województwo	Liczba ludności
Legnica	dolnośląskie	101 343
Wałbrzych	dolnośląskie	116 691
Włocławek	kujawsko-pomorskie	113 939
Tarnów	małopolskie	111 376
Płock	mazowieckie	122 224
Siedlce	mazowieckie	76 603
Słupsk	pomorskie	93 206
Elbląg	warmińsko-mazurskie	122 373
Kalisz	wielkopolskie	103 373
Konin	wielkopolskie	76 547
Leszno	wielkopolskie	64 616
Koszalin	zachodniopomorskie	108 605

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

W Strategii Rozwoju Miasta Kalisza na lata 2014-2024 zdefiniowano szereg słabych stron miasta związanych z sytuacją demograficzną. Jednym ze wskazywanych problemów jest wyludnianie się miasta spowodowane postępującym procesem suburbanizacji oraz migracją młodych ludzi do innych miast i za granicę. Analizując poniższy wykres można stwierdzić, że proces spadku liczby ludności Kalisza nadal postępuje i utrzymuje się na poziomie ok. 600 osób rocznie.

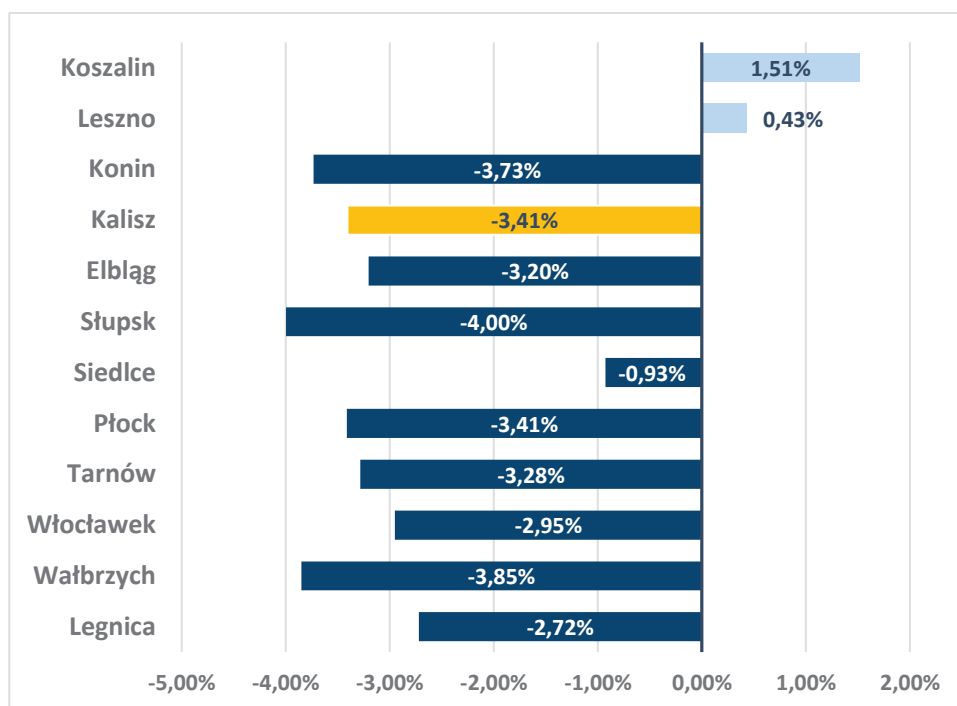
RYSUNEK 2. LICZBA LUDNOŚCI KALISZA W LATACH 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując poniższy wykres można zauważyć, iż spadek liczby ludności jest problemem powszechnym wśród miast grupy porównawczej. Jedynie dwa miasta, Koszalin i Leszno, na przestrzeni 5 lat zwiększyły liczbę mieszkańców. Kalisz charakteryzuje się jednym z najbardziej dynamicznych spadków liczby ludności, w gorszej sytuacji znajdują się jedynie Słupsk, Wałbrzych oraz Konin.

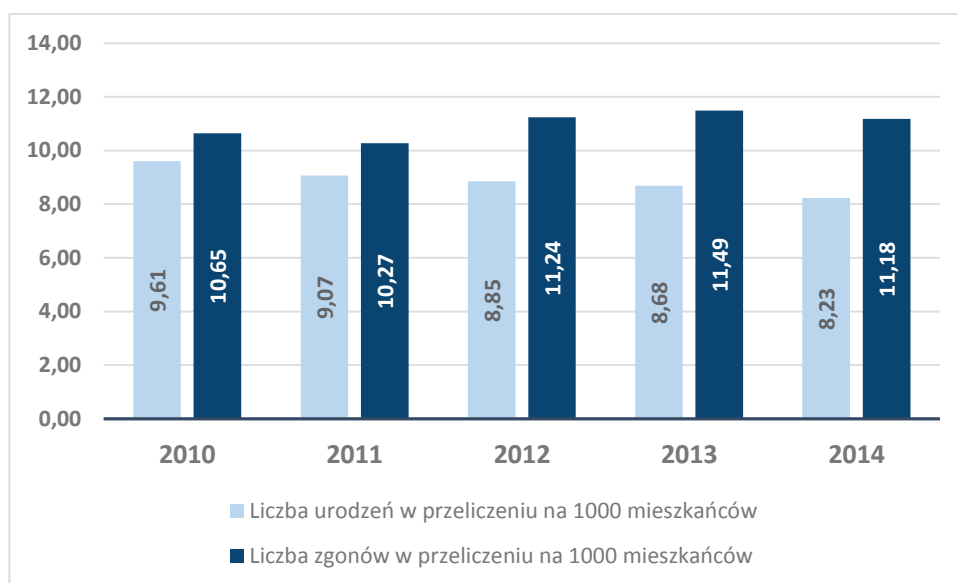
RYSUNEK 3. ZMIANA LICZBY LUDNOŚCI MIAST GRUPY PORÓWNAWCZEJ POMIĘDZY ROKIEM 2009 A 2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jednym z czynników mających wpływ na zmianę liczby ludności jest ruch naturalny. W analizowanym okresie w Kaliszu każdego roku liczba zgonów przewyższała liczbę urodzeń. Wartość współczynnika urodzeń systematycznie się zmniejsza, natomiast wartości współczynnika zgonów od 2012 roku utrzymują się na zbliżonym poziomie.

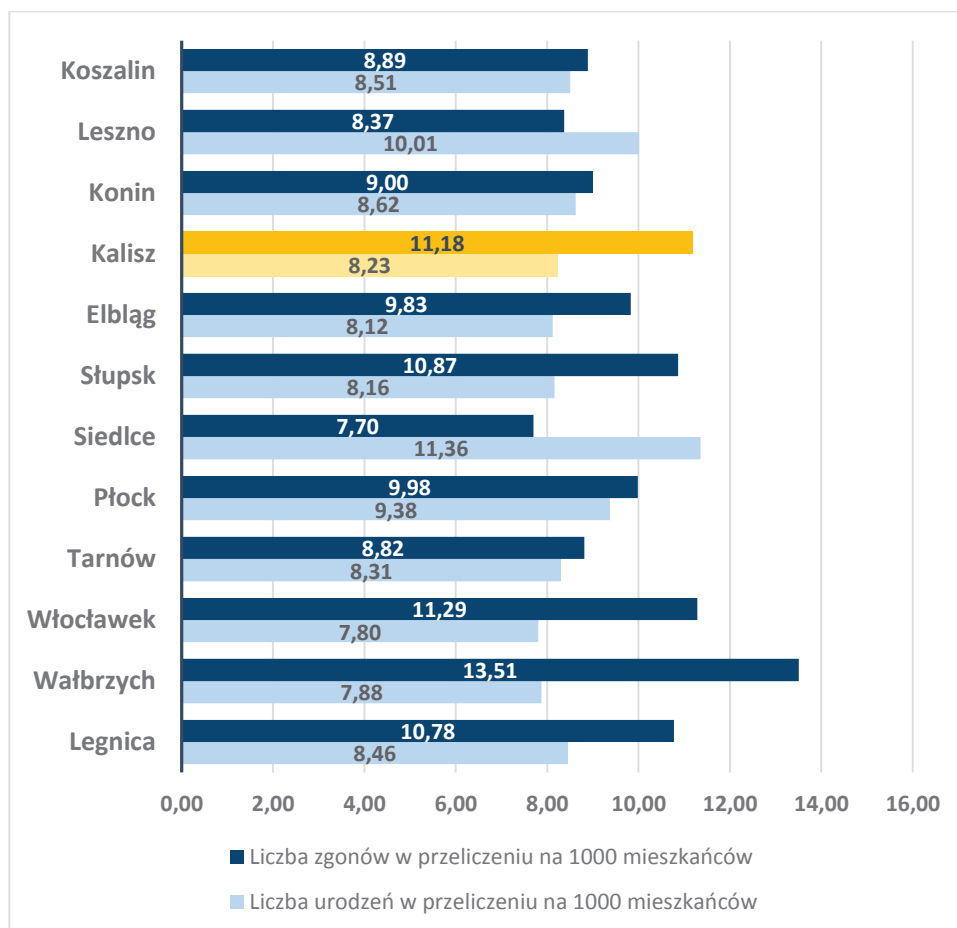
RYSUNEK 4. RUCH NATURALNY W KALISZU W LATACH 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Poniższy wykres przedstawia zestawienie sytuacji Kalisza z innymi miastami grupy porównawczej. Kalisz cechuje się jedną z najwyższych liczb zgonów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Wyższe wartości odnotowano jedynie w przypadku Wałbrzycha i Włocławka (odpowiednio 13,51 i 11,29). W większości miast współczynnik urodzeń kształtuje się na zbliżonym poziomie, wyjątek stanowią Siedlce i Leszno, w przypadku których przedmiotowy wskaźnik przyjął znacznie wyższe wartości.

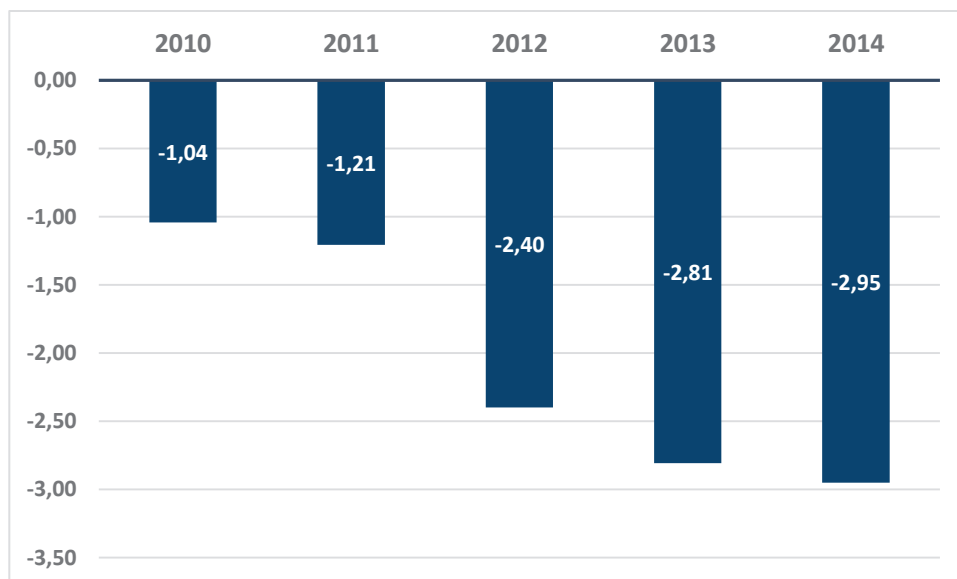
RYSUNEK 5. RUCH NATURALNY W MIASTACH GRUPY PORÓWNAWCZEJ W 2014 ROKU

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Przyrost naturalny to różnica pomiędzy urodzeniami a zgonami. Na przestrzeni lat 2010-2014 w Kaliszu przyrost naturalny każdego roku był ujemny, dodatkowo odnotowano systematyczny jego spadek i w 2014 roku przyrost naturalny w przeliczeniu na 1000 mieszkańców ukształtował się na poziomie -2,95.

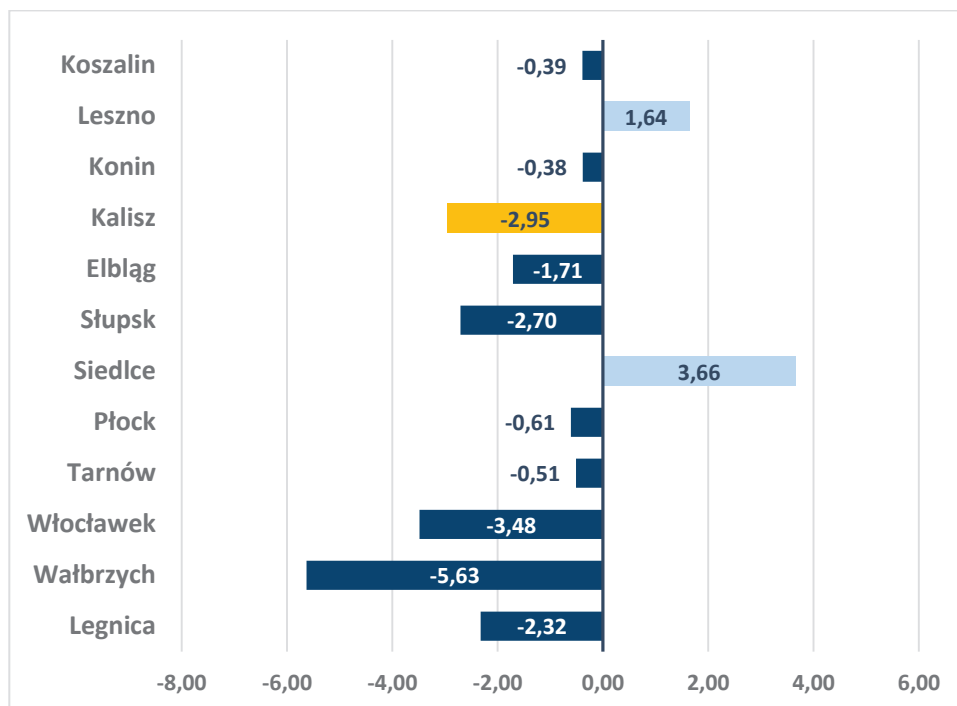
RYSUNEK 6. WSPÓŁCZYNNIK PRZYROSTU NATURALNEGO W KALISZU W LATACH 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jedynie w dwóch miastach grupy porównawczej w 2014 roku liczba urodzeń przewyższała liczbę zgonów, w efekcie czego współczynnik przyrostu naturalnego przyjął wartości dodatnie. Były to Siedlce i Leszno, w których wartość wskaźnika wyniosła odpowiednio 3,66 i 1,64. W zdecydowanie najgorszej sytuacji znajdował się Wałbrzych, który w wyniku ruchu naturalnego na 1000 mieszkańców stracił prawie 6 osób. W Koszalinie, Koninie, Płocku i Tarnowie współczynnik przyrostu naturalnego był bliski zera, co oznacza, że w 2014 roku umarło niewiele więcej mieszkańców niż się urodziło.

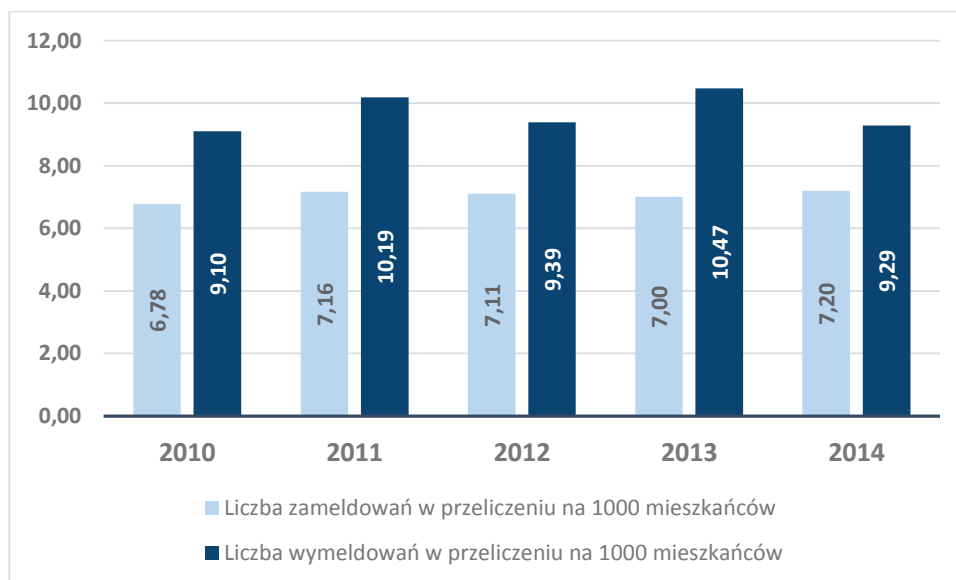
RYSUNEK 7. WSPÓŁCZYNNIK PRZYROSTU NATURALNEGO W MIASTACH GRUPY PORÓWNAWCZEJ W 2014 ROKU

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W Strategii Rozwoju Miasta Kalisza na lata 2014-2024 za jedną z przyczyn wyludniania się miasta uznano postępujący proces suburbanizacji oraz wyprowadzki młodych ludzi do innych miast lub za granicę. W latach 2010-2014 liczba wymeldowań utrzymywała się na wyższym poziomie niż liczba zameldowań. Liczba zameldowań w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w całym analizowanym okresie utrzymywała się na zbliżonym poziomie, natomiast liczba wymeldowań ulegała niewielkim wahaniom.

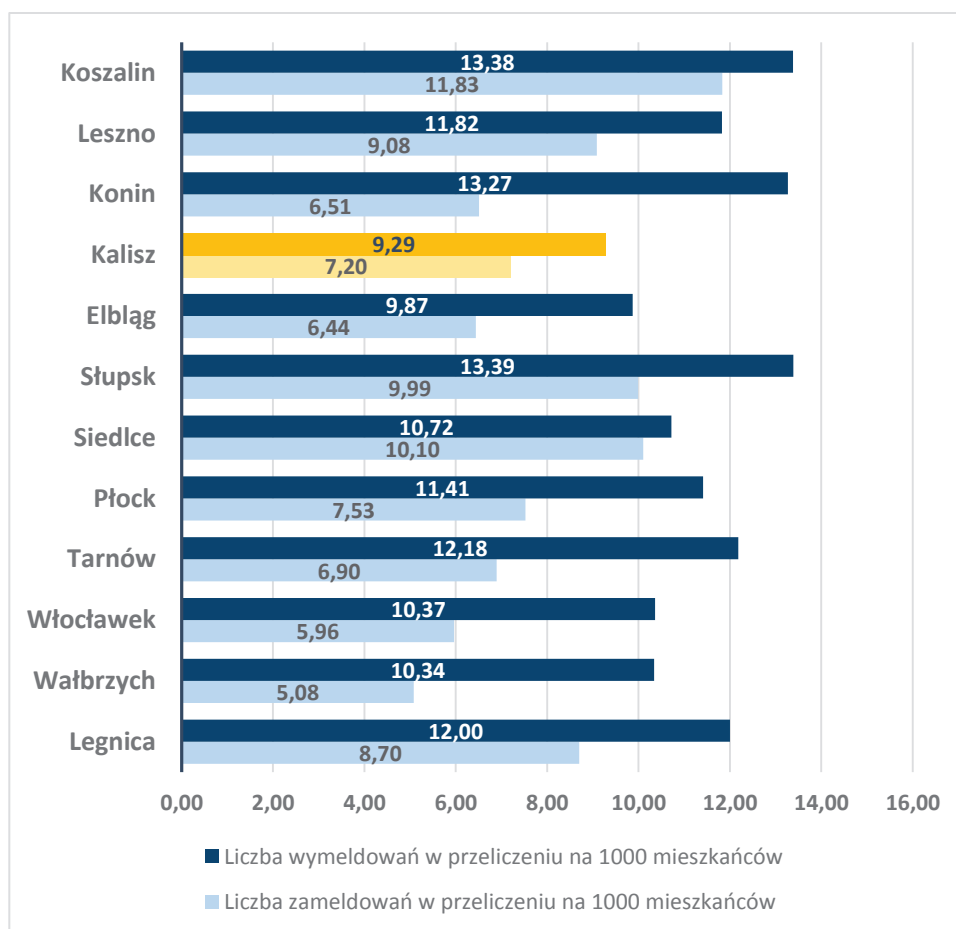
RYSUNEK 8. MIGRACJE W KALISZU W LATACH 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na tle innych miast grupy porównawczej Kalisz w 2014 roku charakteryzował się najniższym współczynnikiem wymeldowań w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Najwyższe wartości współczynnik wymeldowań przyjął w Słupsku, Koszalinie oraz Koninie, gdzie ponad 13 na 1000 mieszkańców się wymeldowało. Analizując poniższy wykres można jednak zauważyć, że Koszalin równocześnie jest miastem, w którym melduje się najwięcej nowych mieszkańców (współczynnik zameldowań wynosił 11,83). Relatywnie najmniej nowych mieszkańców melduje się w Wałbrzychu (5,08 os. na 1000 mieszkańców) oraz Włocławku (5,96).

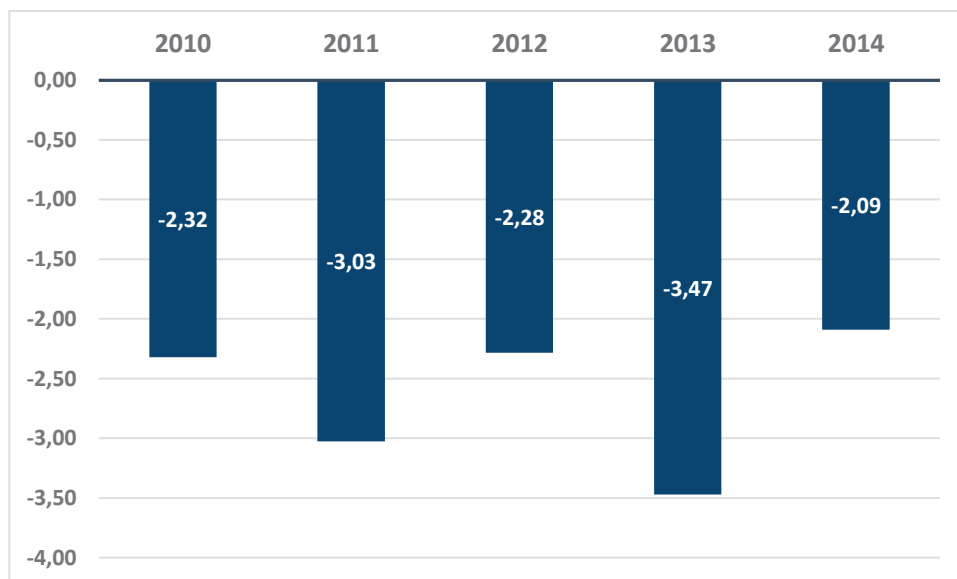
RYSUNEK 9. MIGRACJE W MIASTACH GRUPY PORÓWNAWCZEJ W 2014 ROKU

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Z uwagi na fakt, iż każdego roku w analizowanym okresie liczba wymeldowań przewyższała liczbę zameldowań saldo migracji utrzymywało się poniżej zera. Największą różnicę pomiędzy zameldowaniami a wymeldowaniami odnotowano w 2013 roku, kiedy współczynnik salda migracji przeliczony na 1000 mieszkańców wyniósł -3,47.

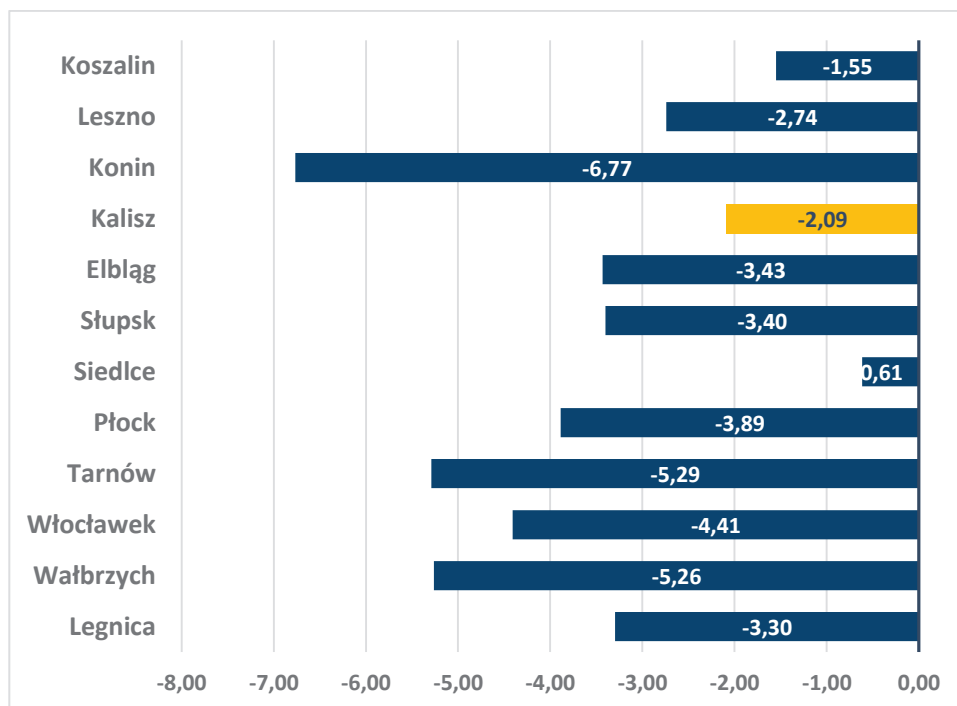
RYSUNEK 10. WSPÓŁCZYNNIK SALDA MIGRACJI W KALISZU W LATACH 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

We wszystkich miastach grupy porównawczej w 2014 roku odnotowano ujemne saldo migracji. Na tle pozostałych miast sytuacja Kalisza w zakresie migracji jest stosunkowo dobra, korzystniejsze wartości wskaźnika stwierdzono jedynie w Siedlcach i Koszalinie. Zdecydowanie najgorszą sytuacją cechuje się Konin, w którym współczynnik salda migracji wynosił aż -6,77.

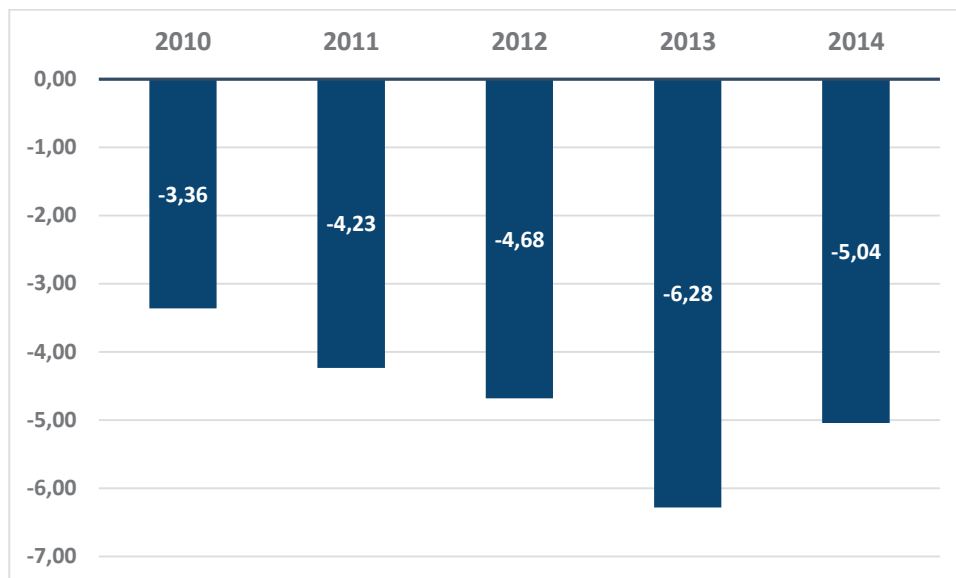
RYSUNEK 11. WSPÓŁCZYNNIK SALDA MIGRACJI W MIASTACH GRUPY PORÓWNAWCZEJ W 2014 ROKU

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Współczynnik przyrostu rzeczywistego obrazuje różnicę pomiędzy urodzeniami i zameldowaniami a zgonami i wymeldowaniami. W latach 2010-2014 w Kaliszu każdego roku przyrost rzeczywisty był ujemny, w efekcie czego liczba mieszkańców miasta ulegała systematycznemu spadkowi. Najniższą wartość współczynnika przyrostu rzeczywistego odnotowano w 2013 roku, kiedy na każde 1000 mieszkańców w ciągu roku ubyło ponad 6 osób.

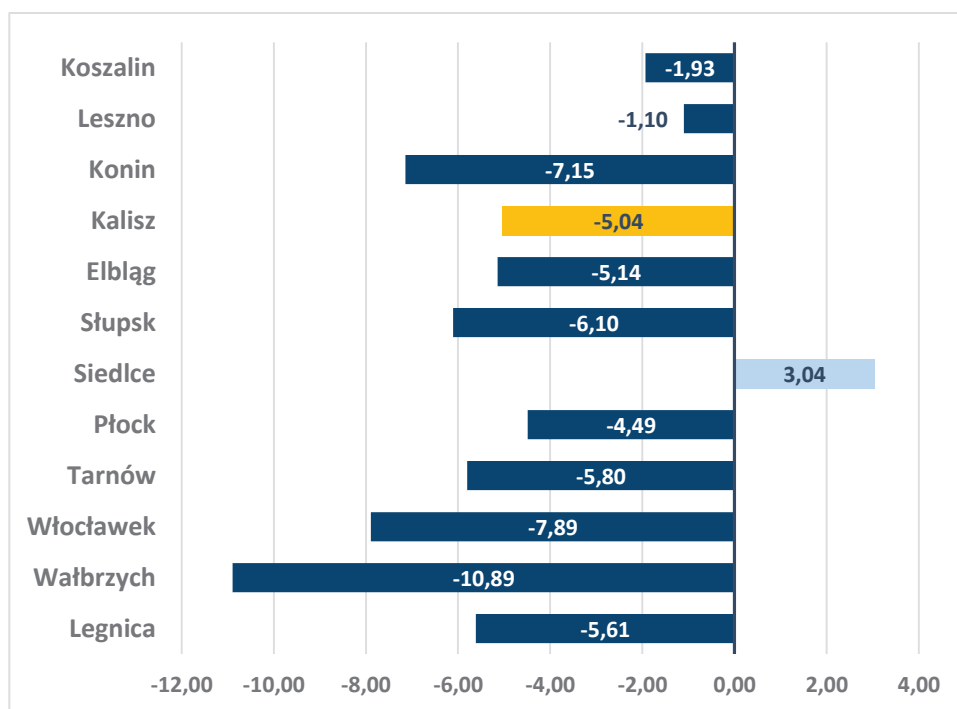
RYSUNEK 12. WSPÓŁCZYNNIK PRZYROSTU NATURALNEGO W KALISZU W LATACH 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wśród wszystkich miast grupy porównawczej jedynie w Siedlcach odnotowano wzrost liczby ludności, czego powodem był przede wszystkim dość wysoki przyrost naturalny. Analizując poniższy wykres można zauważyć, że w porównaniu do Kalisza pozostałe poddane analizie miasta w wyniku ruchów naturalnych i migracji straciły znacznie więcej mieszkańców. Jeżeli taka sytuacja utrzymywałaby się w dłuższym okresie miasta te wyludniałyby się znacznie szybciej od Kalisza. W najgorszej sytuacji znajduje się Wałbrzych, Włocławek oraz Konin.

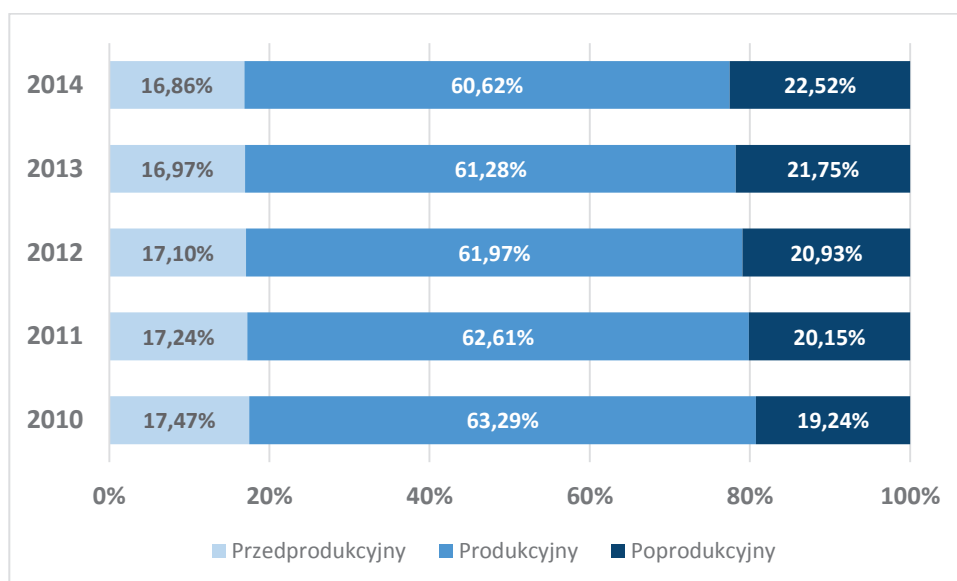
RYSUNEK 13. WSPÓŁCZYNNIK PRZYROSTU RZECZYWISTEGO W MIASTACH GRUPY PORÓWNAWCZEJ W 2014 ROKU

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

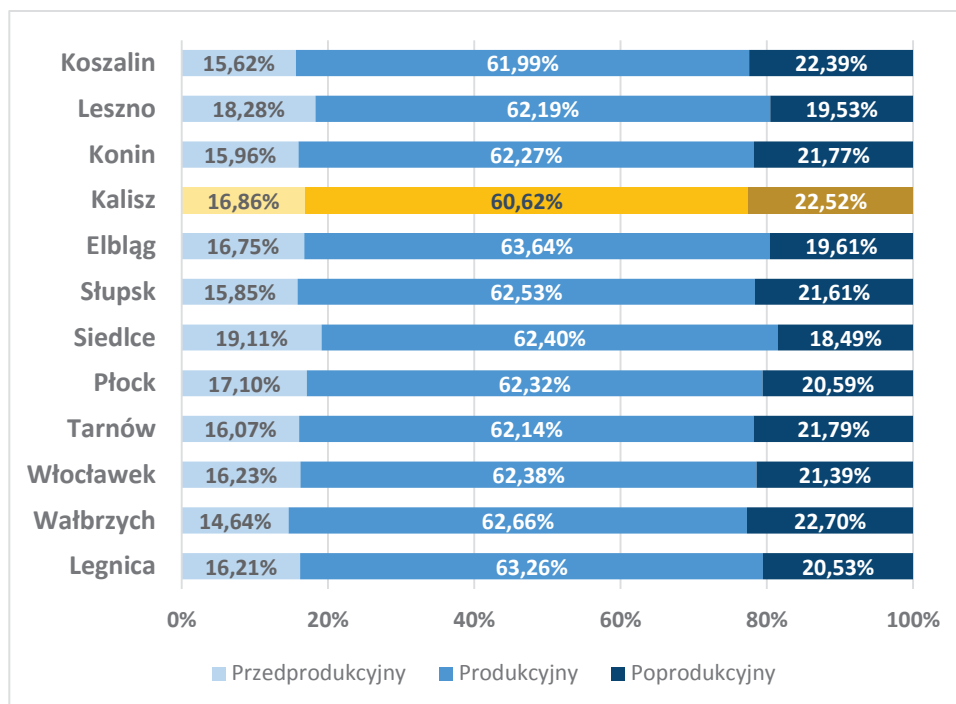
Opisane zmiany mają wpływ na strukturę wieku mieszkańców Kalisza. W analizowanym okresie można zauważyć niewielkie zmniejszenie się udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców z 17,47% w 2010 roku do 16,86% w roku 2014. W tym samym czasie istotnie zmienił się udział osób starszych w ogólnej liczbie mieszkańców i w 2014 roku wynosił już ponad 22,5%.

RYSUNEK 14. STRUKTURA WIEKU MIESZKAŃCÓW KALISZA W LATACH 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

RYSUNEK 15. STRUKTURA WIEKU MIESZKAŃCÓW MIAST GRUPY PORÓWNAWCZEJ W 2014 ROKU

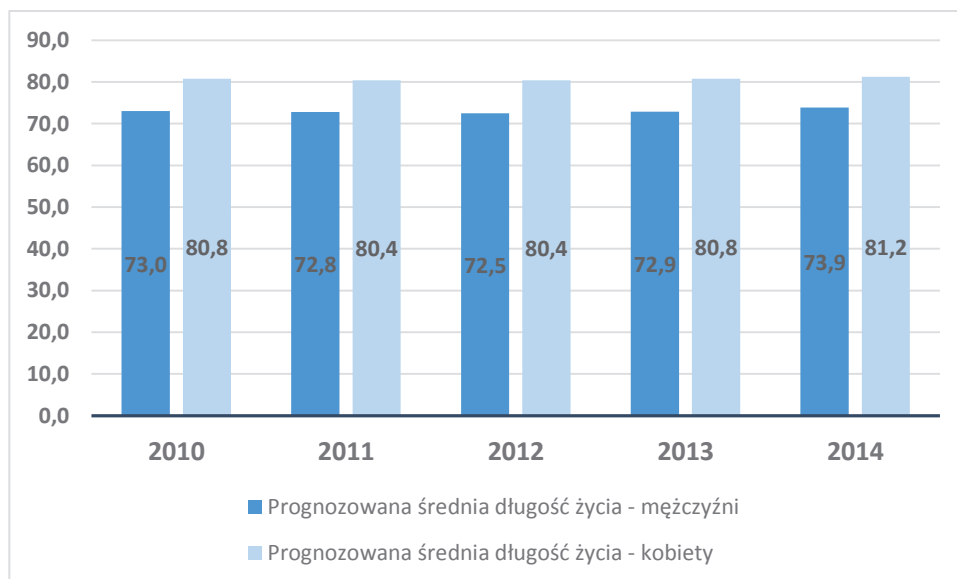
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując powyższy wykres można zauważyć, że na tle miast grupy porównawczej sytuacja Kalisza jest raczej niekorzystna. Kalisz cechuje się jednym z najwyższych udziałów osób w wieku poprodukcyjnym wśród wszystkich miast, nieznacznie gorszą sytuację w tym zakresie stwierdzono jedynie w przypadku Wałbrzycha. Relatywnie młodszym społeczeństwem charakteryzują się mniejsze miasta, takie jak Siedlce czy Leszno, w których odnotowano większy udział osób w wieku przedprodukcyjnym i mniejszy udział osób starszych.

Czynnikiem mającym wpływ na zmianę struktury wieku mieszkańców jest wydłużanie się długości życia mieszkańców. Poniższe wykresy przedstawiają prognozowaną średnią długość życia dzieci, które urodziły się w danym roku. Należy zaznaczyć, że dane dotyczące średniej długości życia dostępne są jedynie dla poziomu większych jednostek statystycznych – podregionów. Dane wykorzystane do przeprowadzonych analiz dotyczą więc obszarów miejskich podregionów do których należą miasta objęte analizami.

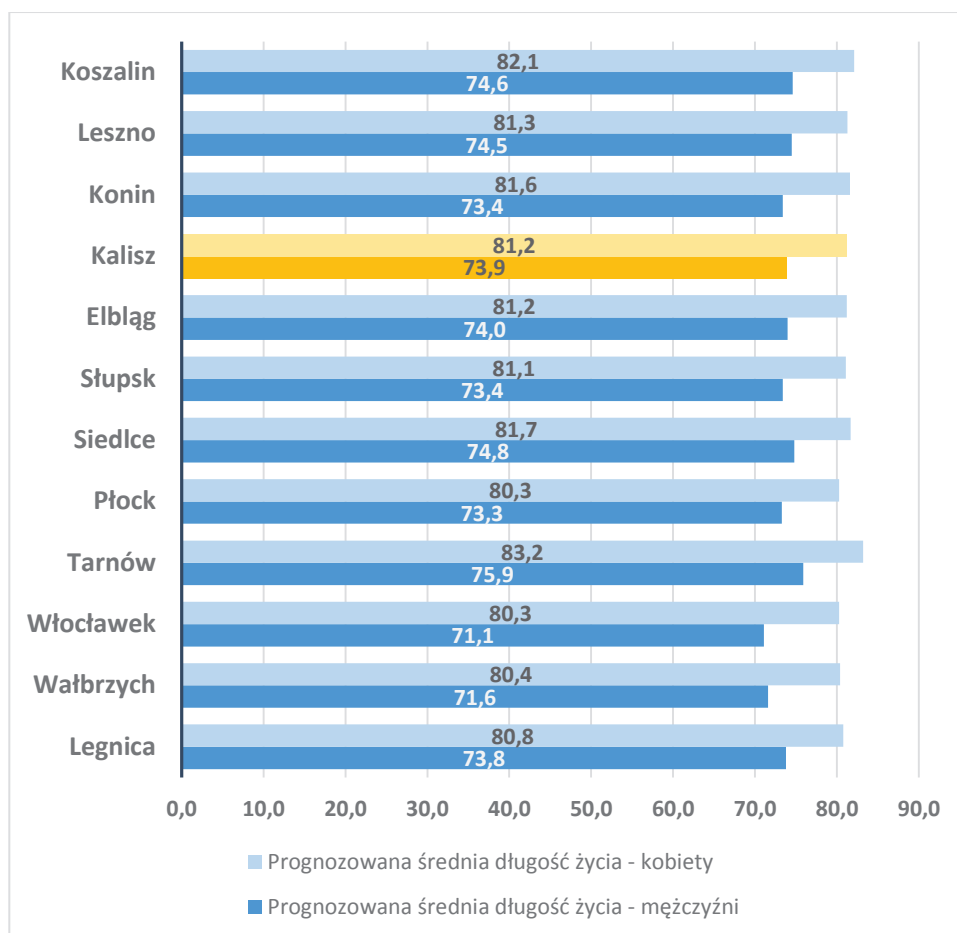
Pomiędzy 2010 a 2014 rokiem, po początkowym spadku, zaobserwowano nieznaczne wydłużenie prognozowanej średniej długości życia. Warto zaznaczyć, że zgodnie z danymi GUS dzieci, które urodziły się w 2014 będą żyły krócej niż mieszkańcy Kalisza, którzy obecnie są dorośli. Dla porównania osoby które w 2014 roku ukończyły 60 lat będą średnio żyły odpowiednio kobiety 84,1 a mężczyźni 79,1 lat, natomiast 45 latkowie: kobiety – 82,4, a mężczyźni 75,9 lat.

RYSUNEK 16. PROGNOZOWANA ŚREDNIA DŁUGOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

RYSUNEK 17. PROGNOZOWANA ŚREDNIA DŁUGOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW MIAST GRUPY PORÓWNAWCZEJ URODZONYCH W 2014 ROKU

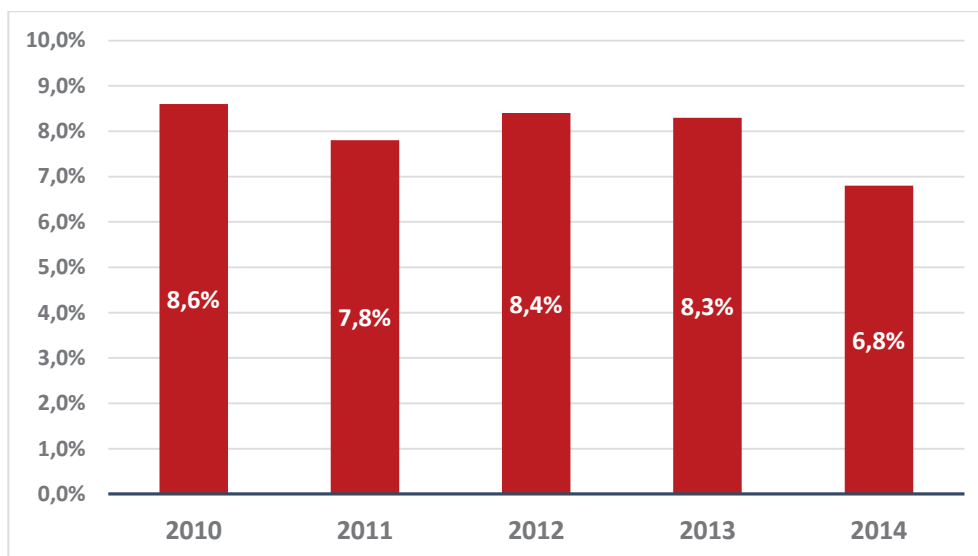
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Miastami grupy porównawczej, które charakteryzują się najdłuższym prognozowanym średnim wiekiem mieszkańców są Tarnów i Koszalin. Zgodnie z przewidywaniami najkrócej mają żyć mieszkańcy Wałbrzycha i Włocławka.

BEZROBOCIE

W latach 2010-2013 w Kaliszu stopa bezrobocia rejestrowanego utrzymywała się na zbliżonym, około 8% poziomie. W roku 2014 odnotowano znaczący spadek (o 1,5 punktu procentowego) udziału osób bezrobotnych.

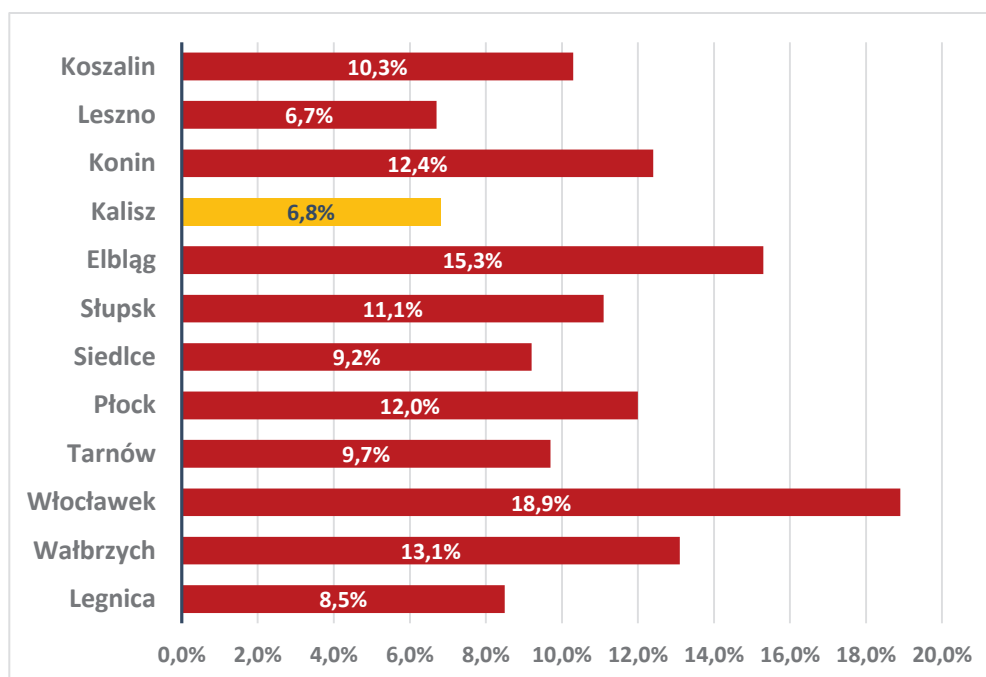
RYSUNEK 18. STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO W KALISZU W LATACH 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zestawiając stopę bezrobocia w Kaliszu z innymi miastami grupy porównawczej należy zauważyć, że Kalisz znajduje się w bardzo korzystnej sytuacji, jedynie w Lesznie odnotowano nieznacznie niższą wartość wskaźnika (6,7%). W zdecydowanie najgorszej sytuacji znajdują się Włocławek, Elbląg i Wałbrzych gdzie stopa bezrobocia wynosiła odpowiednio 18,9%, 15,3% oraz 13,1%.

RYSUNEK 19. STOPA BEZROBOCIA W MIASTACH GRUPY PORÓWNAWCZEJ W 2014 ROKU

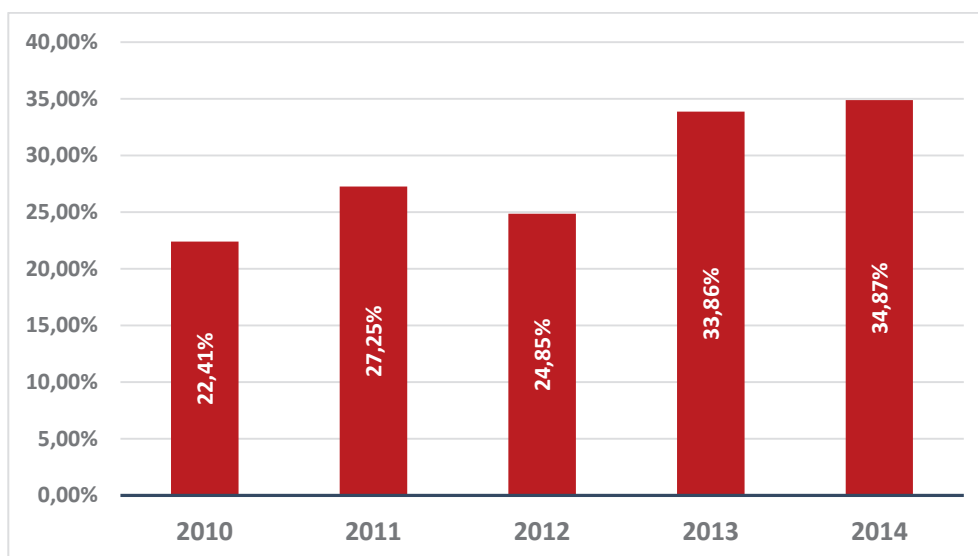

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Poważnym problemem związanym z kwestią bezrobocia jest jego długotrwałość. Za osobę długotrwale bezrobotną uznaje się bezrobotnego, który pozostaje bez pracy przez okres dłuższy niż 12 miesięcy. Tak długie pozostawanie bez pracy może prowadzić do występowania wielu negatywnych zjawisk, które zazwyczaj nie dotyczą jedynie osoby bezrobotnej, ale również pozostałych członków jej rodziny. Naturalną konsekwencją braku zatrudnienia jest ubożenie całego gospodarstwa domowego, które pozbawione jest regularnych dochodów pozwalających na zaspokojenie podstawowych potrzeb. W takiej sytuacji osoby bezrobotne z czasem uzależniają się od korzystania z różnych form wsparcia zapewnianych przez instytucje pomocy społecznej. W efekcie czego zmniejszają się ich ambicje i aspiracje życiowe, tracą motywację do podjęcia pracy. Dodatkowo częstym skutkiem braku stałego zajęcia jest poczucie narastającej frustracji, które może prowadzić do uzależnienia od alkoholu, zaburzenia relacji rodzinnych czy występowania innych patologii.

W ostatnich latach w Kaliszu generalnie udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych wzrastał (wyjątkiem jest rok 2012, w którym odnotowano jego spadek). W 2014 roku więcej niż co trzeci kaliski bezrobotny przebywał bez pracy od ponad roku.

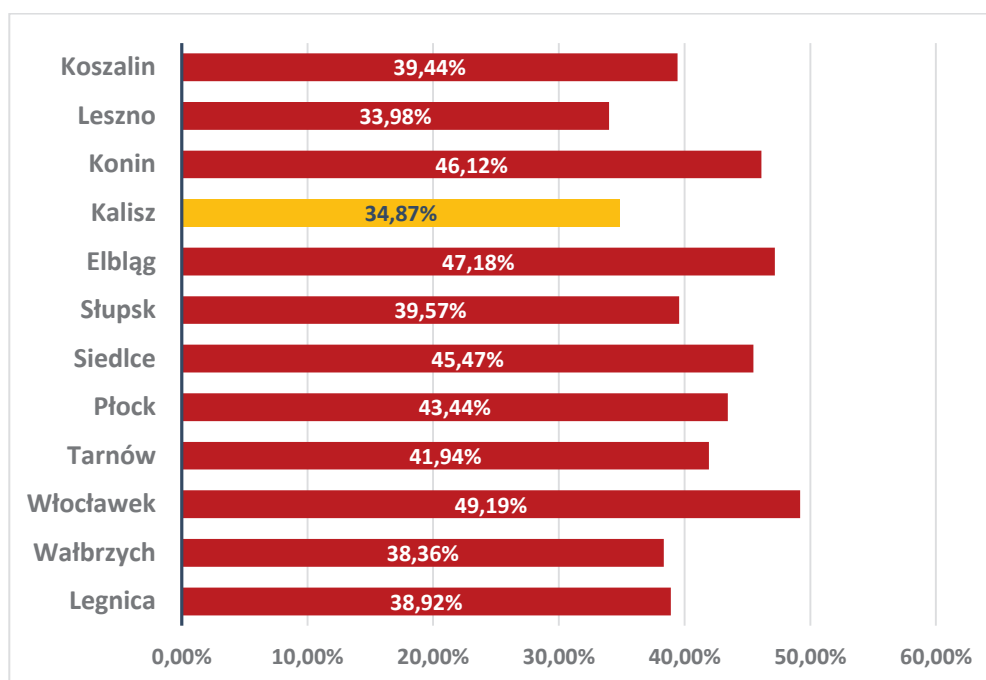
RYSUNEK 20. UDZIAŁ OSÓB DŁUGOTRWALE BEZROBOTNYCH W OGÓLNEJ LICZBIE BEZROBOTNYCH W KALISZU W LATACH 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując poniższy wykres można zauważyć, że w porównaniu do innych zestawionych miast Kalisz cechuje się relatywnie korzystną sytuacją w zakresie długotrwałego bezrobocia. Jedynie w Lesznie stwierdzono nieznacznie niższy udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych (33,98%). Zdecydowanie najwyższym udziałem osób długotrwale bezrobotnych charakteryzuje się Włocławek, Elbląg i Konin, gdzie prawie co drugi bezrobotny nie pracuje przez ponad rok.

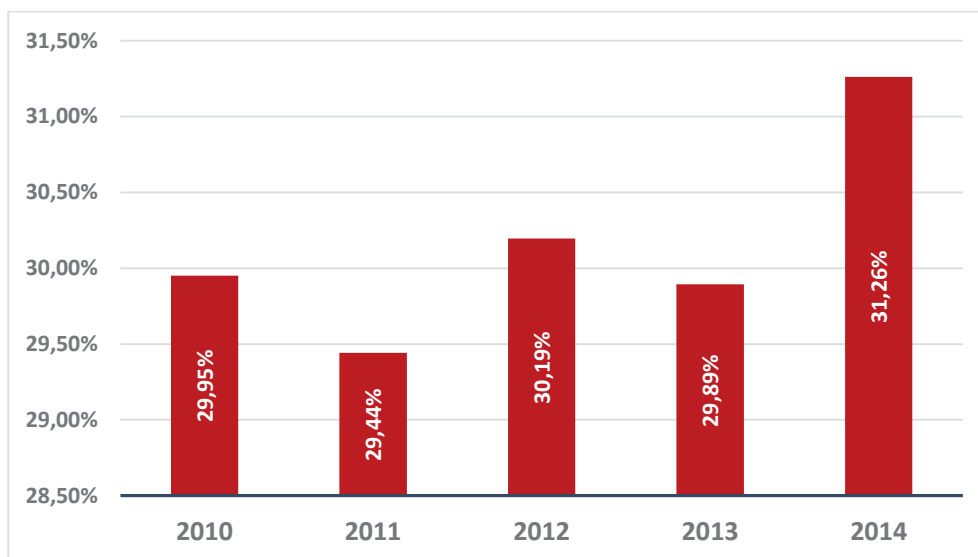
RYSUNEK 21. UDZIAŁ OSÓB DŁUGOTRWALE BEZROBOTNYCH W OGÓLNEJ LICZBIE BEZROBOTNYCH W MIASTACH GRUPY PORÓWNAWCZEJ W 2014 ROKU

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ważnymi czynnikami mającym wpływ na łatwość znalezienia pracy przez osobę bezrobotną są wykształcenie i kwalifikacje zawodowe. W Kaliszu w latach 2010-2013 udział osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym utrzymywał się na zbliżonym poziomie – około 30%. W 2014 roku odnotowano większy wzrost wartości przedmiotowego wskaźnika, która przekroczyła 31%.

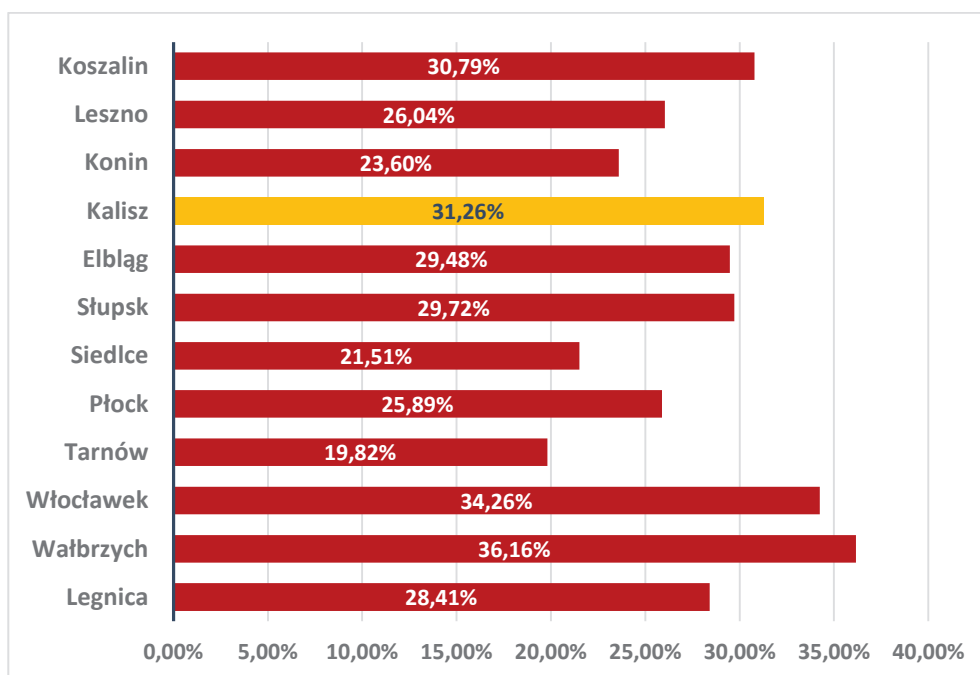
RYSUNEK 22. UDZIAŁ OSÓB Z WYKSZTAŁCENIEM GIMNAZJALNYM LUB NIŻSZYM W OGÓLNEJ LICZBIE BEZROBOTNYCH W KALISZU W LATACH 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zestawiając sytuację Kalisza z innymi miastami grupy porównawczej można stwierdzić, iż kwestia wykształcenia osób bezrobotnych jest tu istotnym problemem. Wyższy udział bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym odnotowano jedynie w Wałbrzychu (36,16%) i Włocławku (34,26%). Problem niskiego wykształcenia bezrobotnych jest najmniejszy w Tarnowie, Siedlcach i Koninie.

RYSUNEK 23. UDZIAŁ OSÓB Z WYKSZTAŁCENIEM GIMNAZJALNYM LUB NIŻSZYM W OGÓLNEJ LICZBIE BEZROBOTNYCH W MIASTACH GRUPY PORÓWNAWCZEJ W 2014 ROKU

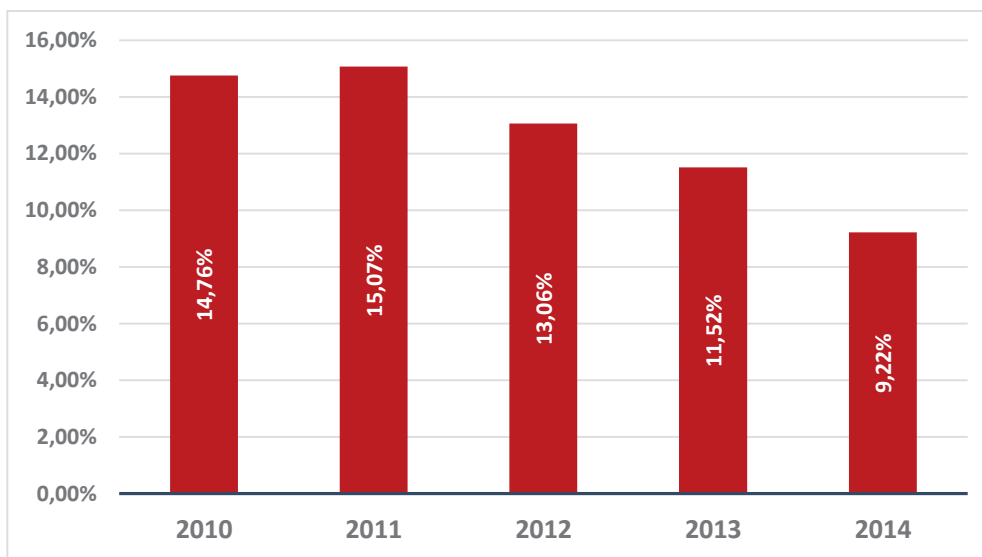

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jedną z grup szczególnie zagrożonych na rynku pracy są osoby w wieku poniżej 25 roku życia. Osoby w tym wieku często mają trudności ze znalezieniem zatrudnienia spowodowane m. in. brakiem doświadczenia zawodowego lub pewnego rodzaju postawą roszczeniową wobec rynku pracy i pracodawców. Wysoki poziom bezrobocia wśród młodych ludzi może przyczynić się do podjęcia przez nich decyzji o przeprowadzce do większego ośrodka lub za granicę, gdzie w ich opinii łatwiej będzie im znaleźć zatrudnienie. Dlatego też tak istotne dla demografii miasta jest dokładanie starań, których celem będzie przeciwdziałanie bezrobociu wśród ludzi młodych.

W ostatnich latach w Kaliszu dostrzegalna jest pozytywna tendencja obniżania się udziału osób młodych w ogólnej liczbie bezrobotnych. Najwyższą wartość przedmiotowego wskaźnika odnotowano w 2011 roku, kiedy wyniosła 15,07%. W 2014 roku udział bezrobotnych poniżej 25 roku życia wynosił 9,22%.

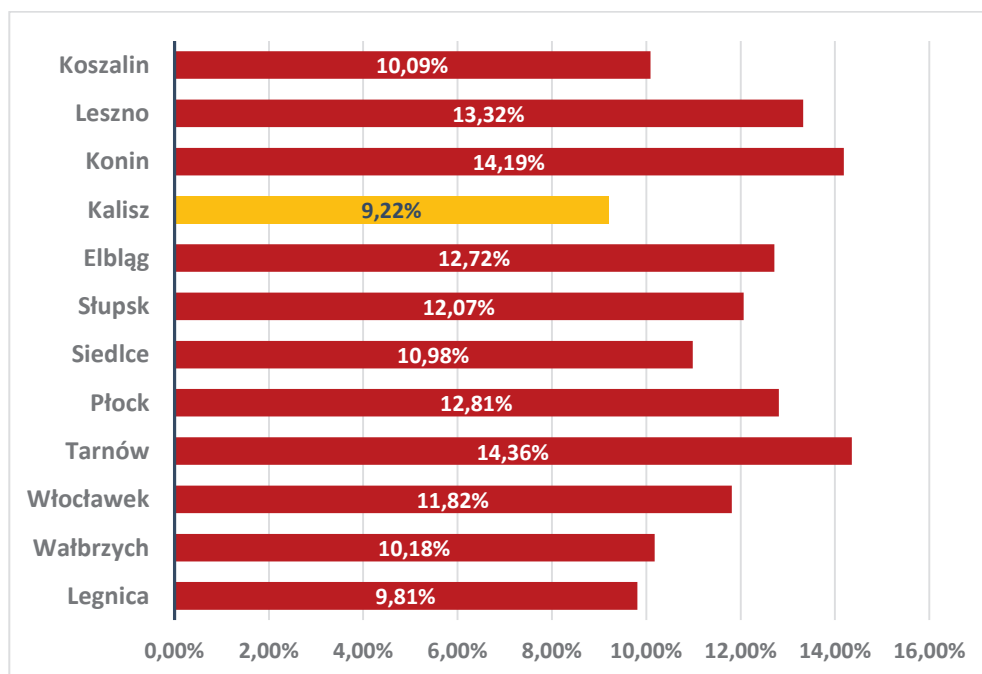
RYSUNEK 24. UDZIAŁ OSÓB PONIŻEJ 25 R. Ż. W OGÓLNEJ LICZBIE BEZROBOTNYCH W KALISZU W LATACH 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Porównując sytuację Kalisza z innymi zestawionymi miastami można zauważyć, że problem bezrobocia wśród ludzi młodych jest tu najmniej istotny, a przedmiotowy wskaźnik przyjął najniższą wartość. Najwyższym udziałem osób poniżej 25 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych charakteryzuje się Tarnów, Konin i Leszno.

RYSUNEK 25. UDZIAŁ OSÓB PONIŻEJ 25 R. Ż. W OGÓLNEJ LICZBIE BEZROBOTNYCH W MIASTACH GRUPY PORÓWNAWCZEJ W 2014 ROKU

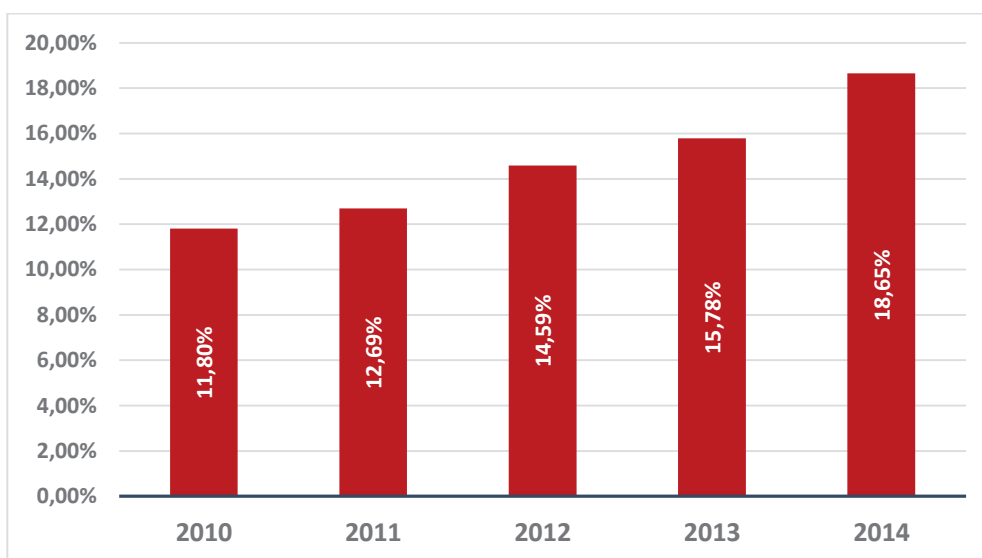

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Kolejną grupą szczególnie zagrożoną na rynku pracy są osoby znajdujące się w tak zwanym wieku przedemerytalnym. Osobom bezrobotnym w tym wieku często trudno ponownie znaleźć pracę. Jedną z istotnych przyczyn takiego stanu rzeczy jest dynamiczny rozwój nowoczesnych technologii, w zasadzie we wszystkich dziedzinach gospodarki. Starsi pracownicy często mają trudności w korzystaniu z nowoczesnych rozwiązań, dlatego bardzo istotne jest podnoszenie ich kompetencji, szczególnie z zakresu używania komputera jako narzędzia pracy. Ponadto powszechne są stereotypy dotyczące starszych pracowników, które zniechęcają wielu pracodawców do ich zatrudnienia.

W ostatnich latach w Kaliszu odnotowano znaczący wzrost udziału bezrobotnych, którzy ukończyli 55 lat. W 2010 roku ich udział wynosił 11,80%, natomiast w 2014 roku aż 18,65%.

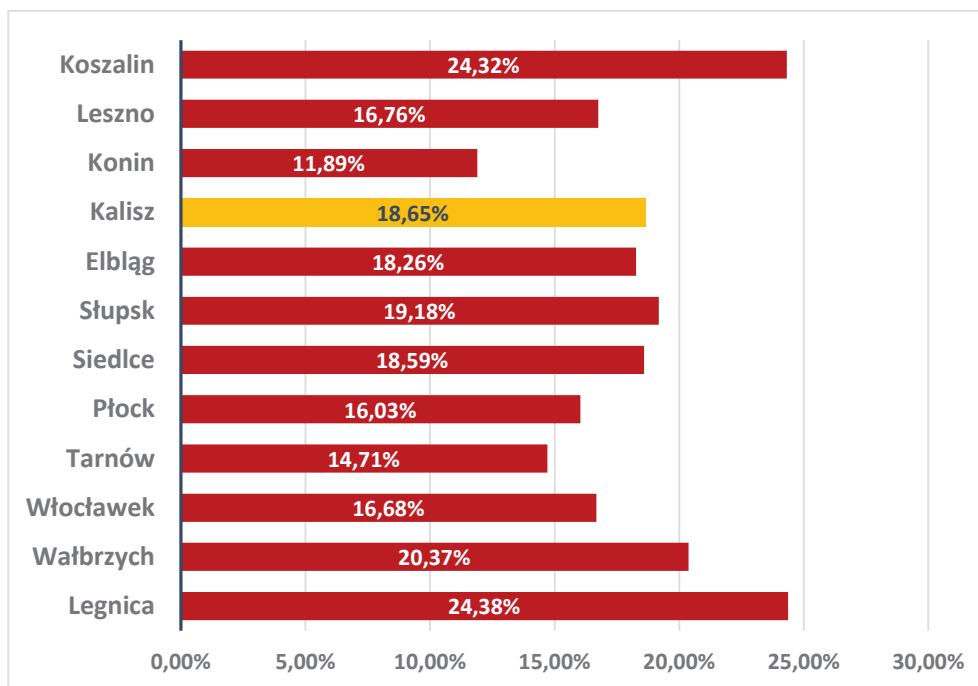
RYSUNEK 26. UDZIAŁ OSÓB POWYŻEJ 55 R. Ż. W OGÓLNEJ LICZBIE BEZROBOTNYCH W KALISZU W LATACH 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zdecydowanie najwyższym udziałem osób powyżej 55 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych charakteryzują się Legnica i Koszalin, gdzie prawie co czwarty bezrobotny osiągnął ten wiek. Najkorzystniejszą sytuacją w tym zakresie cechuje się zaś Konin.

RYSUNEK 27. UDZIAŁ OSÓB POWYŻEJ 55 R. Ż. W OGÓLNEJ LICZBIE BEZROBOTNYCH W MIASTACH GRUPY PORÓWNAWCZEJ W 2014 ROKU

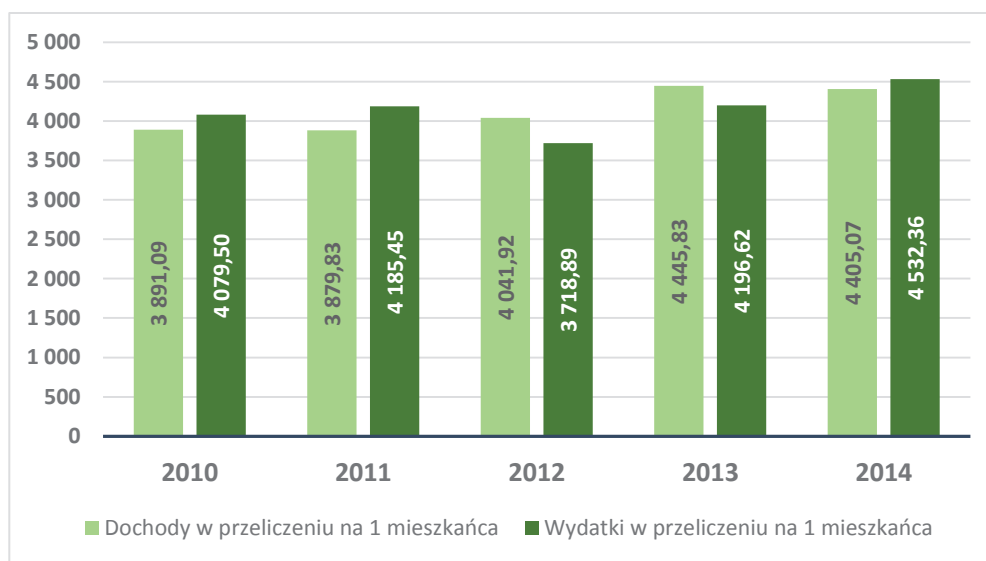

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

GOSPODARKA

W latach 2010-2014 dochody budżetowe Kalisza każdego roku przekraczały 400 mln. zł. W analizowanym okresie największe dochody miasto miało w 2013 roku, kiedy wyniosły one ponad 460 mln. zł, co w przeliczeniu na jednego mieszkańca miasta daje 4 445,83 zł. Najniższe dochody odnotowano w roku 2011, kiedy nie przekroczyły 410 mln. zł. W analizowanym okresie, aż trzykrotnie odnotowano deficyt budżetowy, co oznacza, że wydatki przekroczyły dochody. Sytuacja taka miała miejsce w latach: 2010, 2011 i 2014, przy czym zdecydowanie najwyższy deficyt charakteryzuje wspomniany już rok 2011. W całym analizowanym okresie suma wydatków przekroczyła sumę dochodów o ponad 5 mln. zł.

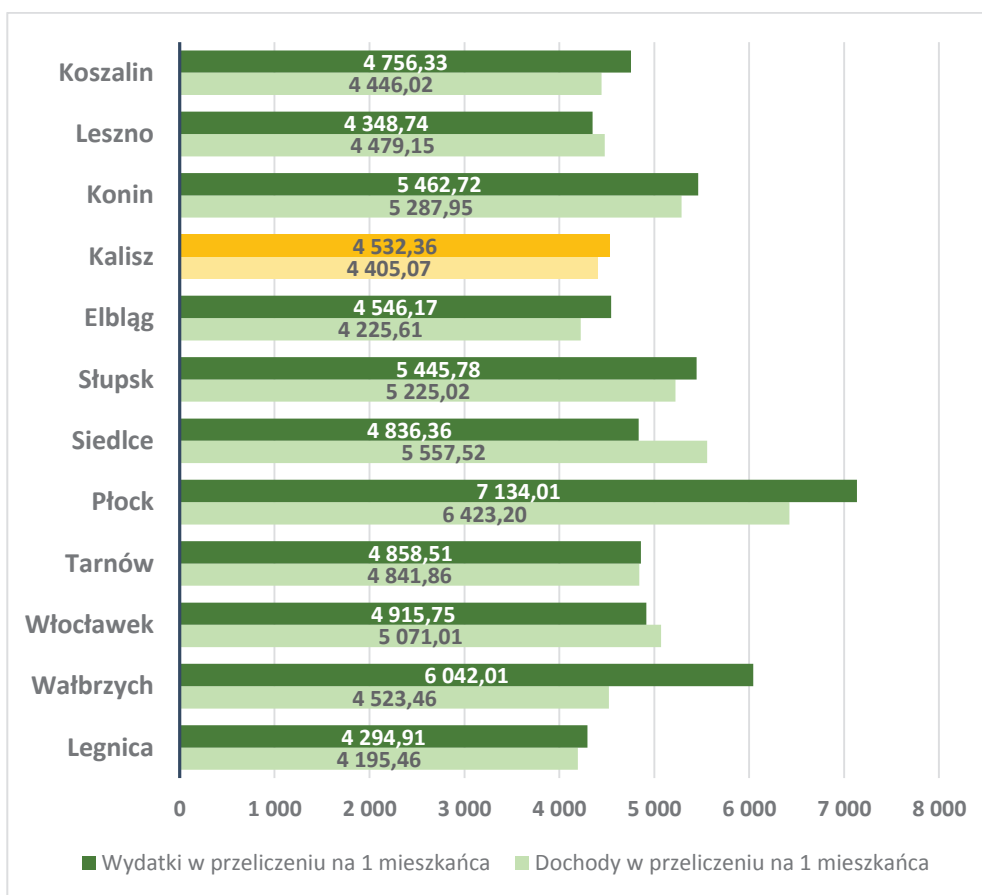
RYSUNEK 28. DOCHODY I WYDATKI BUDŻETOWE W PRZELICZENIU NA 1 MIESZKAŃCA KALISZA W LATACH 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując sytuację budżetową wszystkich miast grupy porównawczej w 2014 roku jedynie dwa miasta miały mniejsze dochody na jednego mieszkańca niż Kalisz, są to Legnica oraz Elbląg. Tylko w trzech miastach grupy porównawczej w roku 2014 udało się uzyskać nadwyżkę budżetową, co oznacza, że dochody przekroczyły wydatki. Tymi miastami są: Siedlce, Włocławek i Leszno. Zdecydowanie największy deficyt stwierdzono w przypadku Wałbrzycha, w którym wydatki przeliczone na jednego mieszkańca przekroczyły dochody o ponad 1500 zł. Największe wydatki budżetowe przeliczone na jednego mieszkańca charakteryzują Płock (7 134 zł), Wałbrzych (6 042 zł), Konin (5 462 zł) oraz Słupsk (5 445 zł).

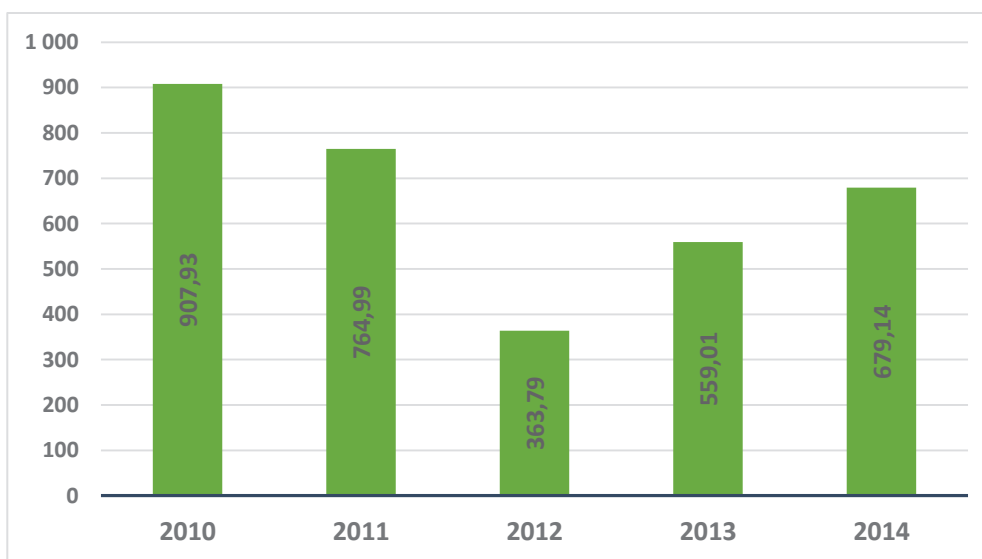
RYSUNEK 29. DOCHODY I WYDATKI BUDŻETOWE W PRZELICZENIU NA 1 MIESZKAŃCA MIAST GRUPY PORÓWNAWCZEJ W ROKU 2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W analizowanym okresie w Kaliszu na inwestycje wydano ponad 340 mln. zł, czyli ponad 15% wszystkich poniesionych wydatków. Najwyższe wydatki inwestycyjne odnotowano w latach 2010, 2011 i 2014, co w dużej mierze tłumaczy występowanie w tych latach deficytu budżetowego. Największe wydatki inwestycyjne przeliczone na jednego mieszkańca odnotowano w 2010 roku. Następnie do roku 2012 wysokość środków przeznaczanych na inwestycje malała. W ostatnich dwóch latach odnotowano wzrost wydatków inwestycyjnych, jednak są one nadal znacznie niższe niż w latach 2010-2011.

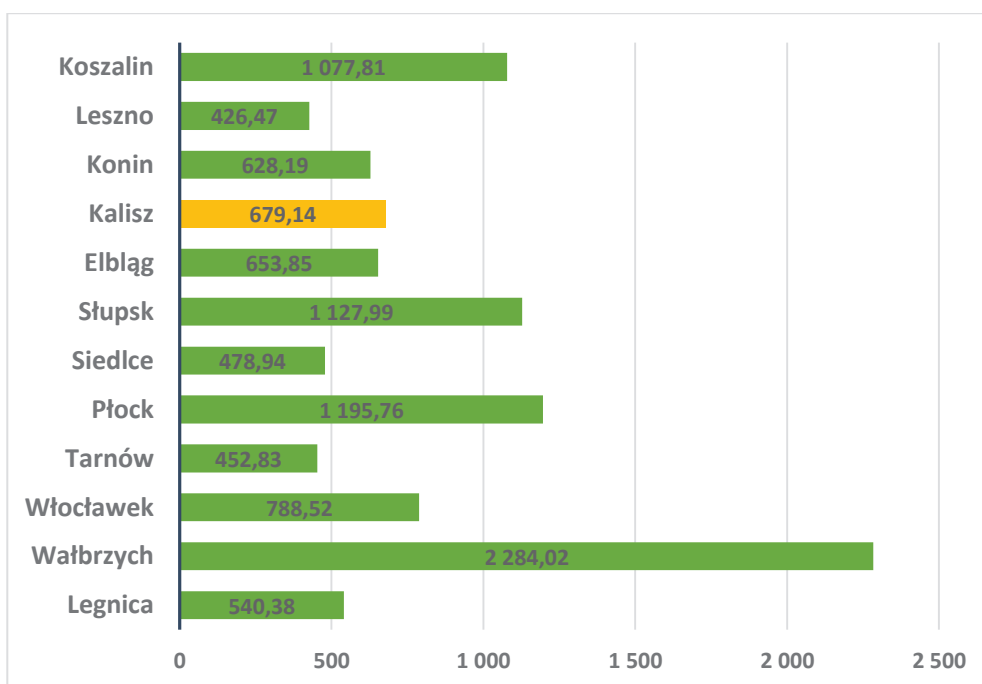
RYSUNEK 30. WYDATKI INWESTYCYJNE W PRZELICZENIU NA 1 MIESZKAŃCA KALISZA W LATACH 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując poniższy wykres można zauważyć, że miasta należące do grupy porównawczej w 2014 roku cechowały się bardzo zróżnicowanym poziomem wydatków inwestycyjnych przeliczonych na jednego mieszkańca. W aspekcie środków przeznaczonych na inwestycje zdecydowanym liderem był Wałbrzych, w którym na jednego mieszkańca poniesiono aż 2 284 zł wydatków inwestycyjnych. Tak znaczące środki wydane na inwestycje są wytłumaczeniem wysokiego deficytu budżetowego, który stwierdzono w Wałbrzychu we wcześniejszej części niniejszego rozdziału. Miastami, w których w 2014 roku najmniej funduszy przeznaczono na inwestycje są Leszno, Tarnów i Siedlce.

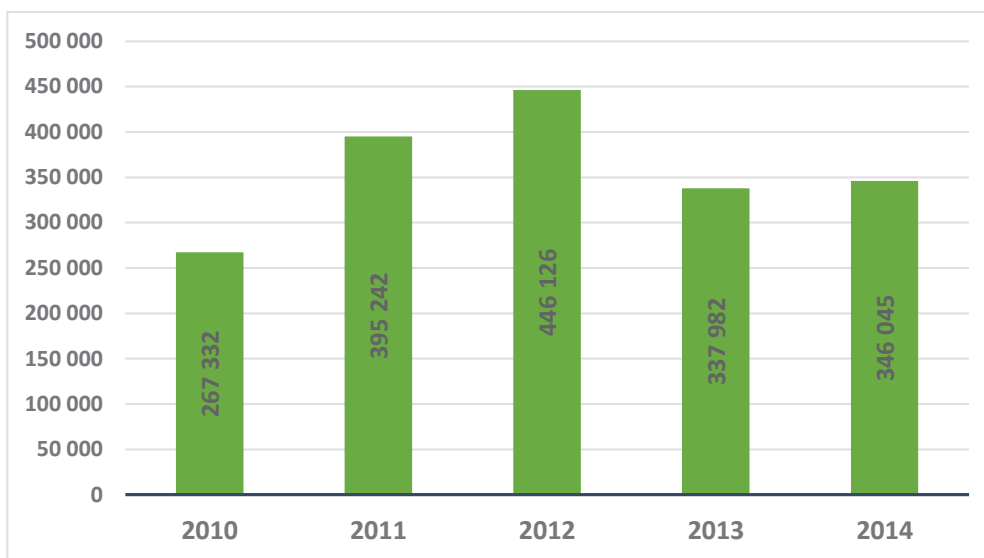
RYSUNEK 31. WYDATKI INWESTYCYJNE W PRZELICZENIU NA 1 MIESZKAŃCA MIAST GRUPY PORÓWNAWCZEJ W 2014 ROKU

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

O lokalnej sytuacji gospodarczej świadczą również nakłady przedsiębiorstw na innowacje. Według danych GUS w ostatnich latach kaliskie przedsiębiorstwa wydały na innowacje prawie 1,8 mln. zł. Największe inwestycje w tym zakresie odnotowano w roku 2012, kiedy wyniosły prawie 450 tys. zł.

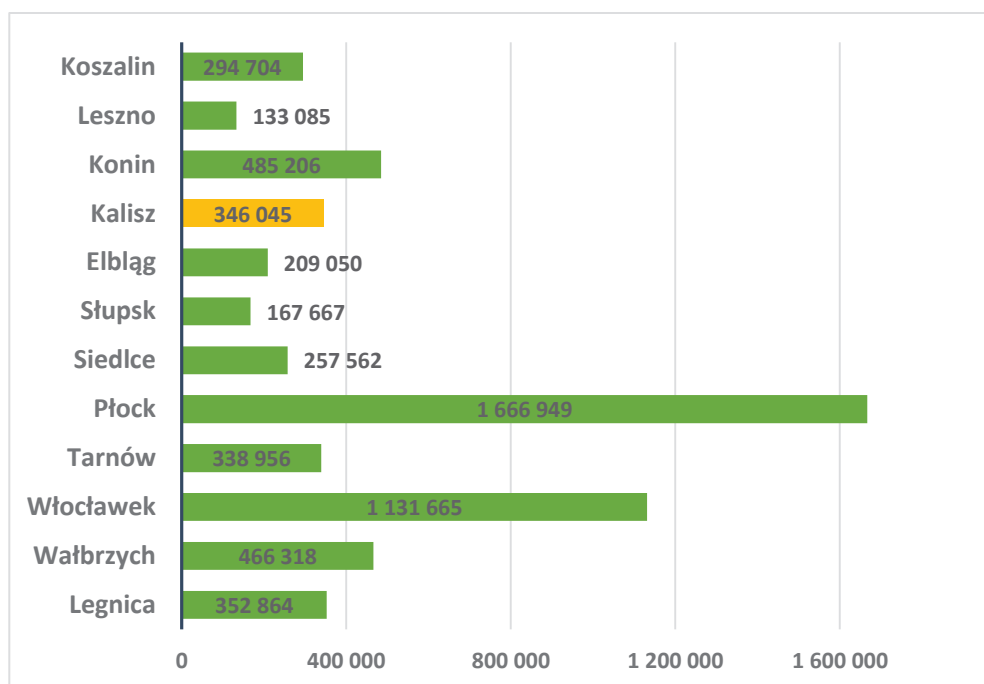
RYSUNEK 32. NAKŁADY PRZEDSIĘBIORSTW NA INNOWACJE W KALISZU W LATACH 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując nakłady przedsiębiorstw na innowacje w miastach grupy porównawczej można zauważyć, że zdecydowanie największe środki na ten cel przeznaczają firmy w Płocku i Włocławku. Tak dużą dysproporcję pomiędzy tymi dwoma ośrodkami, a pozostałymi miastami grupy można tłumaczyć występowaniem w nich dużych przedsiębiorstw petrochemicznych i chemicznych, które dysponują nieporównywalnie większymi funduszami, które mogą zostać przeznaczone na rozwój innowacji. Nakłady na innowacje kaliskich przedsiębiorstw są porównywalne, ze środkami przeznaczanymi przez firmy w Legnicy czy Tarnowie. Najmniejszym poziomem innowacyjności charakteryzują się firmy z Leszna i Słupska.

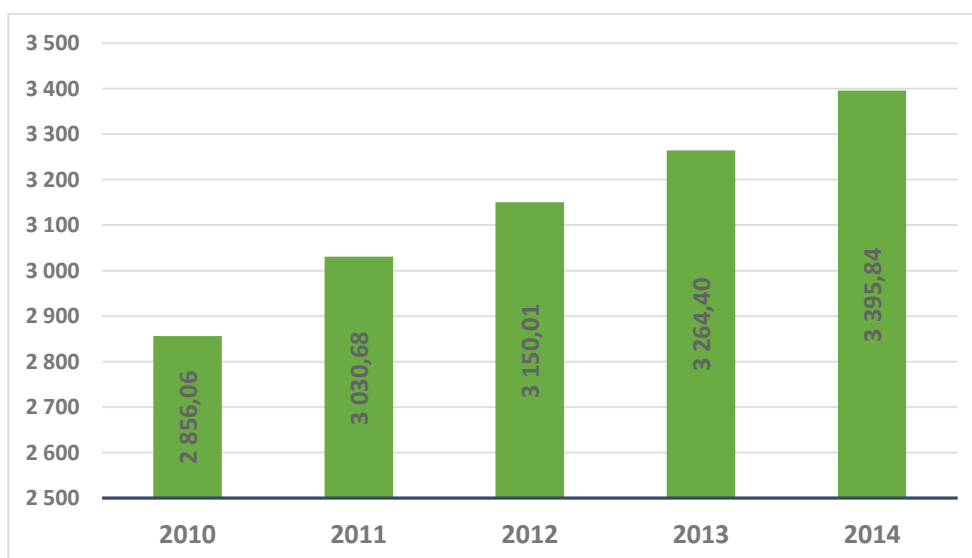
RYSUNEK 33. NAKŁADY PRZEDSIĘBIORSTW NA INNOWACJE W MIASTACH GRUPY PORÓWNAWCZEJ W ROKU 2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ze względu na postępujący rozwój gospodarczy kraju w ostatnich latach odnotowano systematyczny wzrost średniego miesięcznego wynagrodzenia brutto. Podobnie w Kaliszu, w analizowanym okresie każdego roku wzrastała średnia kwota wynagrodzenia mieszkańców od 2 856 zł w 2010 roku do 3 395 zł w roku 2014 (wzrost o prawie 19% w stosunku do roku bazowego).

RYSUNEK 34. ŚREDNIE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIE BRUTTO W KALISZU W LATACH 2010-2014

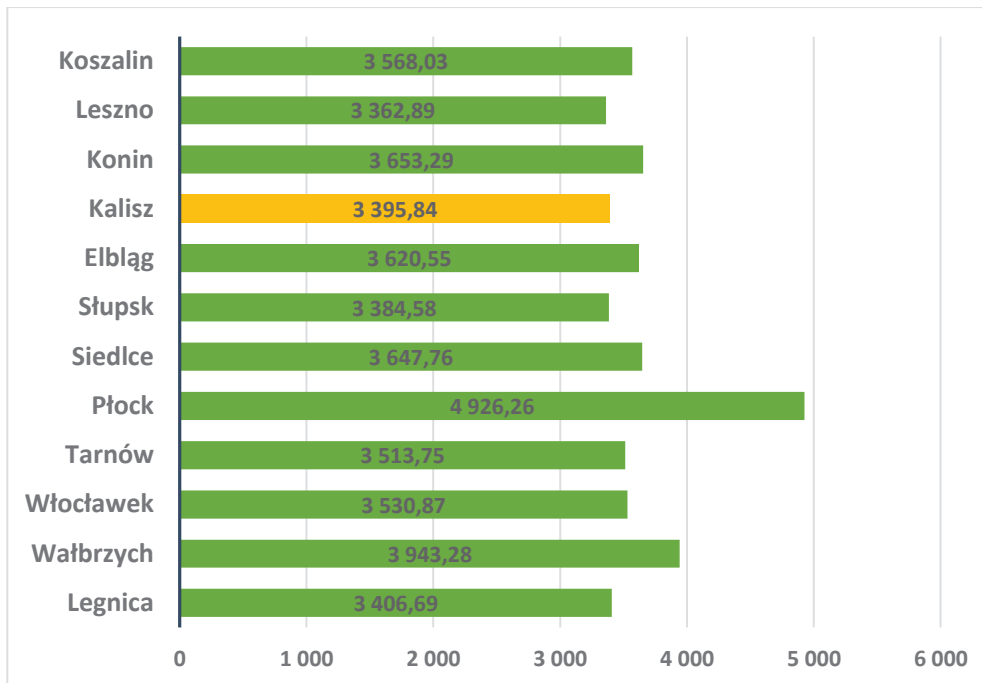

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując średnie miesięczne wynagrodzenie w miastach grupy porównawczej można zauważyć dość znaczne rozbieżności. Zdecydowanie najwięcej zarabiają mieszkańcy Płocka, co

tłumaczyć można wyższymi zarobkami w przemyśle paliwowym. Kalisz cechuje się jedną z najniższych średnich płac. W gorszej sytuacji znajdują się jedynie mieszkańcy Leszna i Słupska, którzy zarabiają średnio odpowiednio 3 362 zł i 3 384 zł.

RYSUNEK 35. ŚREDNIE WYNAGRODZENIE BRUTTO W MIASTACH GRUPY PORÓWNAWCZEJ W ROKU 2014

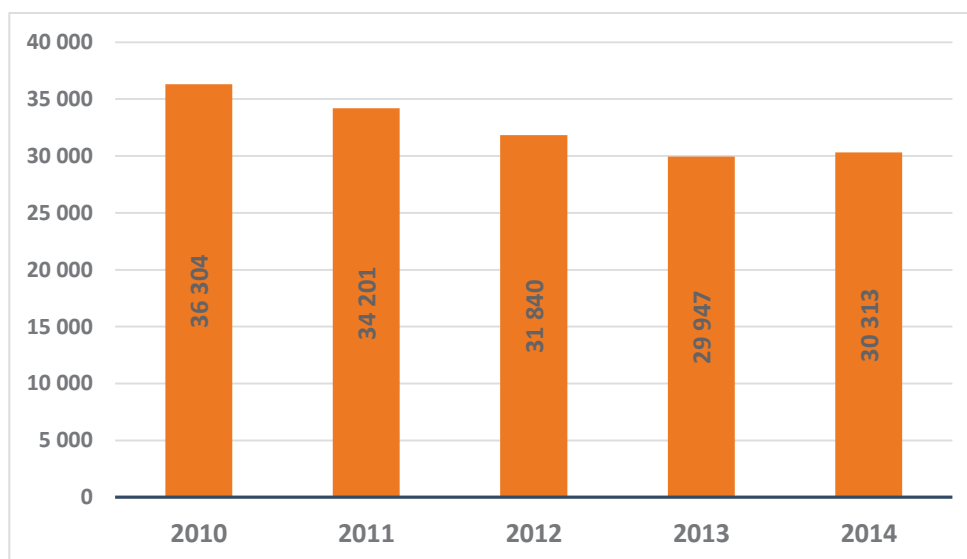

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

TURYSTYKA

Obecnie Kalisz nie posiada produktu turystycznego, który generowałby znaczący ruch turystyczny. W latach 2010-2013 liczba turystów odwiedzających miasto systematycznie spadała z 36 304 w roku 2010 do 29 947 w roku 2013. W 2014 roku odnotowano nieznaczny wzrost liczby turystów.

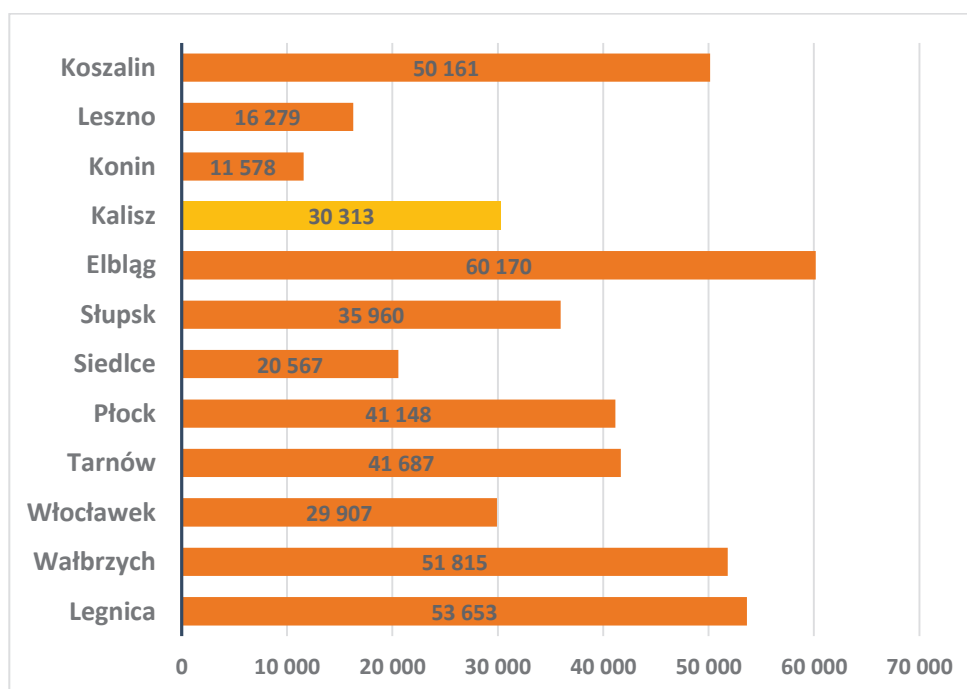
RYSUNEK 36. LICZBA TURYSTÓW ODWIEDZAJĄCYCH KALISZ W LATACH 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Większość miast grupy porównawczej rocznie przyjmuje więcej turystów niż Kalisz. Zdecydowanie najwyższą liczbą odwiedzających miasto charakteryzuje się Elbląg, który ze względu na swoje położenie stanowi atrakcyjną destynację turystyczną. Popularnymi ośrodkami turystycznymi są także Legnica, Wałbrzych i Koszalin. Najmniejsza liczba turystów w 2014 roku odwiedziła Konin i Leszno.

RYSUNEK 37. LICZBA TURYSTÓW ODWIEDZAJĄCYCH MIASTA GRUPY PORÓWNAWCZEJ W 2014 ROKU

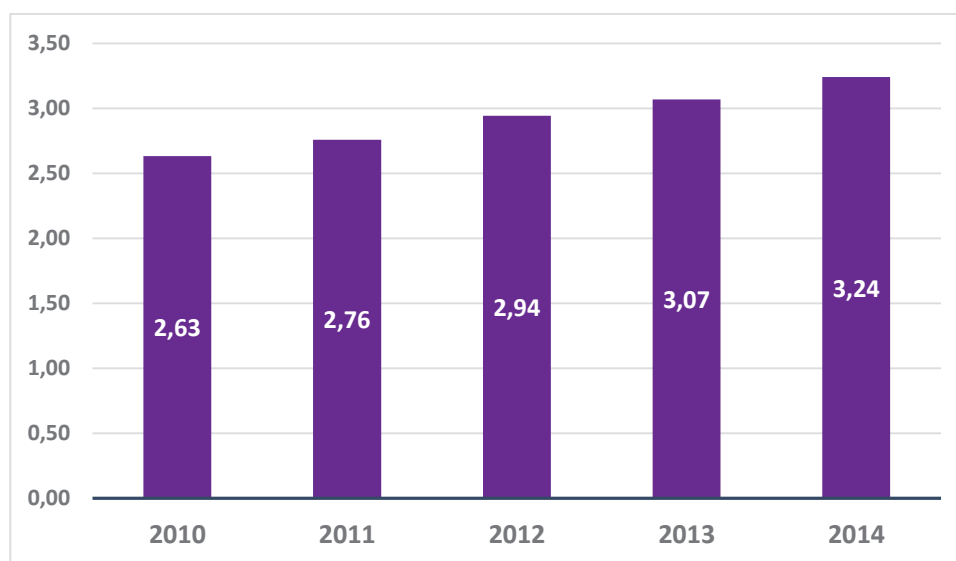

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

KAPITAŁ SPOŁECZNY

Jednym z przejawów wysokiej aktywności społecznej mieszkańców miasta jest liczba działających organizacji pozarządowych. W ostatnich latach w Kaliszu systematycznie rosła liczba organizacji pozarządowych, czego efektem jest wzrost wartości badanego wskaźnika. W 2014 roku na terenie miasta działało 335 organizacji pozarządowych, w związku z czym przedmiotowy wskaźnik przyjął wartość 3,24.

RYSUNEK 38. LICZBA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W PRZELICZENIU NA 100 MIESZKAŃCÓW KALISZA W LATACH 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na tle miasta grupy porównawczej Kalisz cechuje się dość małą liczbą organizacji pozarządowych. W oparciu o analizę przedmiotowego wskaźnika największą aktywność społeczną mieszkańców można stwierdzić w Koszalinie, gdzie wskaźnik przyjął zdecydowanie najwyższą wartość (4,57). Wartości niższe niż w Kaliszu odnotowano jedynie w trzech przypadkach: Koninie, Włocławku i Wałbrzychu.

RYSUNEK 39. LICZBA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W PRZELICZENIU NA 100 MIESZKAŃCÓW MIAST GRUPY PORÓWNAWCZEJ W 2014 ROKU

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

SPIS ILUSTRACJI

Rysunek 1. Miasta grupy porównawczej - położenie	2
Rysunek 2. Liczba ludności Kalisza w latach 2010-2014	4
Rysunek 3. Zmiana liczby ludności miast grupy porównawczej pomiędzy rokiem 2009 a 2014.....	5
Rysunek 4. Ruch naturalny w Kaliszu w latach 2010-2014	5
Rysunek 5. Ruch naturalny w miastach grupy porównawczej w 2014 roku	6
Rysunek 6. Współczynnik przyrostu naturalnego w Kaliszu w latach 2010-2014	7
Rysunek 7. Współczynnik przyrostu naturalnego w miastach grupy porównawczej w 2014 roku	7
Rysunek 8. Migracje w Kaliszu w latach 2010-2014	8
Rysunek 9. Migracje w miastach grupy porównawczej w 2014 roku	9
Rysunek 10. Współczynnik salda migracji w Kaliszu w latach 2010-2014.....	10
Rysunek 11. Współczynnik salda migracji w miastach grupy porównawczej w 2014 roku	10
Rysunek 12. Współczynnik przyrostu naturalnego w Kaliszu w latach 2010-2014	11
Rysunek 13. Współczynnik przyrostu rzeczywistego w miastach grupy porównawczej w 2014 roku	12
Rysunek 14. Struktura wieku mieszkańców Kalisza w latach 2010-2014	12
Rysunek 15. Struktura wieku mieszkańców miast grupy porównawczej w 2014 roku	13
Rysunek 16. Prognozowana średnia długość życia mieszkańców.....	14
Rysunek 17. Prognozowana średnia długość życia mieszkańców miast grupy porównawczej urodzonych w 2014 roku	14
Rysunek 18. Stopa bezrobocia rejestrowanego w Kaliszu w latach 2010-2014	15
Rysunek 19. Stopa bezrobocia w miastach grupy porównawczej w 2014 roku	16
Rysunek 20. Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w Kaliszu w latach 2010-2014	17
Rysunek 21. Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w miastach grupy porównawczej w 2014 roku	17
Rysunek 22. Udział osób z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym w ogólnej liczbie bezrobotnych w Kaliszu w latach 2010-2014.....	18
Rysunek 23. Udział osób z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym w ogólnej liczbie bezrobotnych w miastach grupy porównawczej w 2014 roku.....	19
Rysunek 24. Udział osób poniżej 25 r. ż. w ogólnej liczbie bezrobotnych w Kaliszu w latach 2010-2014.....	20
Rysunek 25. Udział osób poniżej 25 r. ż. w ogólnej liczbie bezrobotnych w miastach grupy porównawczej w 2014 roku	20
Rysunek 26. Udział osób powyżej 55 r. ż. w ogólnej liczbie bezrobotnych w Kaliszu w latach 2010-2014	21
Rysunek 27. Udział osób powyżej 55 r. ż. w ogólnej liczbie bezrobotnych w miastach grupy porównawczej w 2014 roku	22
Rysunek 28. Dochody i wydatki budżetowe w przeliczeniu na 1 mieszkańca Kalisza w latach 2010-2014.....	23
Rysunek 29. Dochody i wydatki budżetowe w przeliczeniu na 1 mieszkańca miast grupy porównawczej w roku 2014	24
Rysunek 30. Wydatki inwestycyjne w przeliczeniu na 1 mieszkańca Kalisza w latach 2010-2014.....	25
Rysunek 31. Wydatki inwestycyjne w przeliczeniu na 1 mieszkańca miast grupy porównawczej w 2014 roku	25
Rysunek 32. Nakłady przedsiębiorstw na innowacje w Kaliszu w latach 2010-2014.....	26
Rysunek 33. Nakłady przedsiębiorstw na innowacje w miastach grupy porównawczej w roku 2014	27
Rysunek 34. Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto w Kaliszu w latach 2010-2014	27
Rysunek 35. Średnie wynagrodzenie brutto w miastach grupy porównawczej w roku 2014.....	28
Rysunek 36. Liczba turystów odwiedzających Kalisz w latach 2010-2014.....	29
Rysunek 37. Liczba turystów odwiedzających miasta grupy porównawczej w 2014 roku.....	29
Rysunek 38. Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców Kalisza w latach 2010-2014	30
Rysunek 39. Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców miast grupy porównawczej w 2014 roku.....	31